

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE ZHYTOMYR
POLYTECHNIC STATE UNIVERSITY (UKRAINE) CHERKASY STATE
TECHNOLOGICAL UNIVERSITY (UKRAINE)
HRYHORII SKOVORODA UNIVERSITY IN PEREIASLAV (UKRAINE)
KHERSON STATE UNIVERSITY (UKRAINE)
MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY IN LUBLIN (POLAND)
UNIVERSITY OF LUCKNOW (INDIA)
ESKIŞEHİR OSMANGAZI UNIVERSITY (TURKEY)

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
***“APPLIED LINGUISTICS-3D:
LANGUAGE, IT, ELT”***

Book of Papers

May 23-24, 2024
Zhytomyr, Ukraine

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**“APPLIED LINGUISTICS-3D:
LANGUAGE, IT, ELT”**

Organising Committee

Chair:

Viktor Ievdokymov, Dr. Ec., Professor, Rector of Zhytomyr Polytechnic State University

Co-Chairs:

Oksana Oliinyk, Dr. Ec., Professor, 1st Vice-Rector, Zhytomyr Polytechnic State University

Oksana Chernysh, PhD, Associate Professor, Dean of the Faculty of Pedagogical Technologies and Lifelong Learning (Zhytomyr Polytechnic State University)

Hanna Leshchenko, Doctor of Philology, Professor, Head of Applied Linguistics and Translation Department (Cherkasy State Technological University)

Members of the Committee:

Liudmyla Mohelnytska, PhD, Associate Professor, Head of Theoretical and Applied Linguistics Department (Zhytomyr Polytechnic State University)

Irena Snikhovska, PhD, Associate Professor, Theoretical and Applied Linguistics Department (Zhytomyr Polytechnic State University)

Olesia Skliarenko, PhD, Associate Professor, Deputy Head of the Department of Foreign Philology, Translation and Methods of Teaching (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav)

Yevheniia Kanchura, PhD, Associate Professor, Theoretical and Applied Linguistics Department (Zhytomyr Polytechnic State University)

Olha Dienichieva, PhD, Associate Professor, Theoretical and Applied Linguistics Department (Zhytomyr Polytechnic State University)

Liudmyla Otdielnova, Chief Engineer, Theoretical and Applied Linguistics Department (Zhytomyr Polytechnic State University)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ZHYTOMYR POLYTECHNIC STATE UNIVERSITY (UKRAINE)
CHERKASY STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY (UKRAINE)
HRYHORII SKOVORODA UNIVERSITY IN PEREIASLAV
(UKRAINE)
KHERSON STATE UNIVERSITY (UKRAINE)
MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY IN LUBLIN
(POLAND)
UNIVERSITY OF LUCKNOW (INDIA)
ESKIŞEHİR OSMANGAZI UNIVERSITY (TURKEY)

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

*“APPLIED LINGUISTICS-3D:
LANGUAGE, IT, ELT”*

Book of Papers

May 23-24, 2024

Recommended for publishing
according to the decision of
the Scientific Council of
Zhytomyr Polytechnic
State University
(Minutes No. 6 dated 28.05.2024)

Zhytomyr
2024

УДК 811.111
ББК 81.2 (4 Англ.)

Applied Linguistics-3D: Language, IT, ELT: III International Scientific and Practical Conference (May 23-24, 2024). – Zhytomyr: Zhytomyr Polytechnic State University, 2024. – 85 p.

ISBN 978-966-683-641-3

The collection includes abstracts of the III International Scientific and Practical Conference “Applied Linguistics 3D: Language, IT, ELT”, that took place at Zhytomyr Polytechnic State University on May 23-24, 2024. The Conference brought together scholars and practicing specialists from higher educational institutions of Ukraine, Poland, Lithuania, Germany, Japan to share and discuss the latest trends, research results and ideas within Applied Linguistics and related disciplines. The Conference papers deal with a wide range of research issues in the spheres of linguistics, literature, translation, information and computer technology, language didactics. The publication is aimed at researchers, students, graduate and post-graduate students.

УДК 811.111
ББК 81.2 (4 Англ.)

III International Scientific and Practical Conference

***“APPLIED LINGUISTICS-3D:
LANGUAGE, IT, ELT”***

May 23-24, 2024

Scientific editor:
Computer typesetting and layout:

Irena Snikhovska
Liudmyla Otdielnova

Certificate of entry in the State Register of Subjects of Publishing Business ЖТ № 08 dated March, 2004.

ISBN 978-966-683-641-3

©ZHYTOMYRPOLYTECHNICSTATEUNIVERSITY,2024

CONTENTS

PLENARY SESSIONS 7

ADAM GŁAZ *Teaching Linguistics and Translation as a Balancing Act: The Recent Academic Context in Eastern Poland* 8

MARYNA VARDANIAN *“(Re)imagined Ukrainian Culture: Children’s Literature and Translation in Wartime [(Пере)осмислена українська культура: дитяча література та переклад у воєнний час]* 9

YOSHINARI HARADA *Слова, якими подолають війну: щодо віршів, написаних після 24 лютого 2022 року* 10

YAN KAPRANOV *Utilizing Bayesian Networks to Model the Nostratic Proto-Language* 14

MODERN LINGUISTICS: LANDMARKS AND RESEARCH AREAS 16

OLENA DENYSEVYCH *Study of the Language Consciousness of Ukrainians by the Method of Free Associative Experiment* 17

ОКСАНА НАЗАПЕНКО *Лексика весільної обрядовості: етнолінгвістичний аспект духовної культури українців* 21

ЛЮДМИЛА МОГЕЛЬНИЦЬКА *Структурна організація веб-сайту як засіб формування іміджу ЗВО* 23

OLENA ANDRUSHENKO *Lancsbox Options for Restrictive Focusing Adverbs Studies (based on ICE Corpora)* 26

IRENA SNIKHOVSKA *Metaphors Representing the Ukrainian War in the British Press* 30

YULIA SVIATIUK *Phraseological Units with Ethnic Names in Business Context* 32

СЕРГІЙ ЛЯШЕНКО *Домінанти лінгвоментальної субсфери цінності в категоризації лінгвокультур* 34

NATALIIA BARANIVSKA *Linguistic and Rhetorical Characteristics of Jane Osborne's Speech “Warming our World and Chilling our Future”* 38

ОЛЕНА МИХАЙЛОВСЬКА, ДІАНА АТАМАНСЬКА *Стилістичні прийоми у англомовному пісенному дискурсі* 40

TRANSLATION STUDIES AND LITERARY STUDIES 44

ГАННА ЛЕЩЕНКО *Особливості аналізу мультимедійних текстів* 45

OLGA SEMENIUK *Revealing the Writer’s Portrait in Private Epistolary of Winston and Clementine Churchill* 47

ІРИНА МОГІЛЕЙ, АННА МАКОТА Авторський ідіостиль як компонент художньо-публіцистичного жанру ECE	51
БОГДАН БІЛОУС Сучасна лексика мілітарі в контексті англо-українського перекладу.....	54
ЛЕСЯ ГРЕЧУХА Маніпуляція інформацією та фейкові новини в онлайн середовищі: виклики та шляхи протидії	57
АЛЬОНА СОВЕТНА Мікрополе фіолетового кольору в рекламах інтерєру.....	59
ICT IMPLICATIONS FOR APPLIED LINGUISTICS	61
ОЛЬГА ДЕНІЧЕВА Розвиток міжкультурної компетентності в контексті модернізації змісту гуманітарної освіти	62
SVITLANA SUKHOVETSKA Content and Language Integrated Learning in Teaching ESP	64
SVITLANA KUKHARONOK, MARIIA ATAMANSKA Mastering the Art of Descriptive Writing: Techniques and Tips for Creating Vivid Passages.....	65
ANASTASIIA KRAVCHENKO, GLORIIA MARCHENKO Methods of Developing Speaking Skills Using On-Line Platforms and Tools.....	68
NATALIA PLAKHOTNIUK Using Interactive on Line Board «Padlet» in the Educational Process of Applied Linguists	70
VALENTYNA SHADURA Maximizing Participation of all Students in an EFL Classroom	72
НАТАЛІЯ ПАНЧЕНКО, АЛІСА ЛИСЮК Етапи підготовки до публічного виступу.....	73
STUDENTS CORNER	76
ЄВГЕНІЯ КАНЧУРА, АНАСТАСІЯ КРОШКО Коментарі перекладача: зміст, роль в тексті, сприйняття читацькою аудиторією	77
IRENA SNIKHOVSKA, VLADYSLAV KOROL Reinforcement Learning from Human Feedback in Large Language Models	81
IRENA SNIKHOVSKA, ANNA TYMCHYSHYNA Word-Formation of Economic Terms in Modern English.....	83

PLENARY SESSIONS

*Adam Glaz, Dr. hab., Associate Professor
Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland
Department of Linguistics and Literary Studies*

TEACHING LINGUISTICS AND TRANSLATION AS A BALANCING ACT: THE RECENT ACADEMIC CONTEXT IN EASTERN POLAND

While Ukrainian and Belarusian students have been a significant part of the student community in Poland for several years, the full-scale invasion on Ukraine and the recent increased brutality of the Belarusian regime have created a new linguistic context in academic education. First, the status and attitudes of both students and the general public (in Ukraine, Belarus, and Poland) to Ukrainian, Belarusian, and Russian languages have changed. Second, the issues of language and identity, although always important, have acquired new significances. Third, students come to study with a body of personal experiences that are non-neutral with respect to how they perform in class.

This presentation tries to consider these questions in the context of teaching linguistics and translation to students of English at Maria Curie-Skłodowska University (UMCS) in Lublin, eastern Poland. Specifically, the courses in focus are Introduction to Linguistics (1st year of the programme) and Written Translation (2nd year), where most students are Polish but some come from Ukraine and Belarus (with just individual instances of other countries). With English being the language of instruction, we ask how and to what extent should Ukrainian, Belarusian, and Russian (the first language to some students) be incorporated in the teaching process? Answers probably need to vary depending on whether the course is theoretically-oriented (Introduction to Linguistics) or practical (Translation).

Additional insights will come from the author's experience as a guest teacher of translation at Chernihiv Polytechnic National University.

Maryna Vardanian, Prof., Dr.
*Kyryvi Rih State Pedagogical University (Ukraine),
Institute for Translation and Interpreting, Heidelberg University (Germany)*

**“(RE)IMAGINED UKRAINIAN CULTURE: CHILDREN’S LITERATURE
AND TRANSLATION IN WARTIME [(ПЕРЕ)ОСМИСЛЕНА УКРАЇНСЬКА
КУЛЬТУРА: ДІТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА ПЕРЕКЛАД У ВОЄННИЙ ЧАС]**

The recent BBC Culture survey ‘The 100 greatest children’s books’ [1; 2], in which the author of this proposal participated, presents an extensive list of children’s books from different countries. It is interesting to note that both translations and originals, contemporary writings and books from past centuries are included. At the same time, the survey shows which cultures are (in)visible in children’s literature and which images of these cultures we are able to recognize.

In my presentation, I will argue that Ukrainian culture becomes visible (in Venuti’s sense) through translations of children’s literature from / into the Ukrainian language after the full-scale Russian invasion in 2022. On the one hand, translations from Ukrainian declare that Ukrainian culture emerges from the shadow of the empire and the images imposed on Ukrainian culture by the colonizers. On the other hand, translations into Ukrainian testify to the richness of the Ukrainian language and the interest of Ukrainian readers in global trends and issues [3].

For the analysis, I have chosen two international projects, *World Kid Lit* and *BookaBooka*, that translate in particular from / into the Ukrainian language, in order to explore how Ukrainian culture is represented in the polysystem of global culture; as well as Ukrainian publishers, in order to compare which books they have translated for Ukrainian children since 2022.

I will first focus on Ukrainian e-libraries – *Chytyvo* and *Diasporiana* – that contain translations of Ukrainian children’s literature. While *Chytyvo* presents mainly translations published in Ukraine in the twentieth century by the *Dnipro* and *Veselka* publishing houses, *Diasporiana* presents translations published in the Ukrainian diaspora of that time. Next, we will examine contemporary Ukrainian publishing houses and international projects that focus on translating children’s literature into both Ukrainian and foreign languages.

As we will not be able to cover all aspects of the research, I will give a brief presentation by addressing the following questions:

- 1) How is Ukrainian culture represented in the polysystem of global culture through translations?
- 2) What translations were issued by Ukrainian publishers? Has the choice changed since 2022?
- 3) What image of Ukrainian culture is reproduced in translation? Is there a difference between translations into Ukrainian and from Ukrainian?

In this way, I want to find out which image of Ukrainian culture is (re)imagined by these translations, and whether this image is different in translations

from Ukrainian than in translations into Ukrainian, based on the analysis of themes, genres, and illustrations of translations.

REFERENCES

1. BBC Culture. (2023). 'The 100 greatest children's books: Who voted?' May 23 <https://www.bbc.com/culture/article/20230522-the-100-greatest-childrens-books-who-voted>
2. BBC Culture. (2023). 'The 100 greatest children's books of all time'. May 23 <https://www.bbc.com/culture/article/20230522-the-100-greatest-childrens-books-of-all-time>
3. Vardanian, Maryna. (2023). 'Ukraine is not Russia': Nation-Building vs. Colonization in Translation for Young Adults. *Ideology and Politics Journal*, 2 (24).

*Йошінарі Харада (МА), лектор (за сумісництвом)
Університет Мейдзі (Токио, Японія)
verbovasopilka@gmail.com*

СЛОВА, ЯКИМИ ПОДОЛАЮТЬ ВІЙНУ: ЩОДО ВІРШІВ, НАПИСАНИХ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ

Мета цієї доповіді полягає в тому, щоб ознайомити слухачів з тим, які важливі меседжі для сучасної Японії я отримав через роботу над перекладом японською мовою віршів, написаних після 24 лютого 2022 року.

Робота з перекладу віршів, про яку йдеться в цій доповіді, подарована мені завдяки певному збігу обставин. Це тому, що у березні 2022 року Маріо Кумекава, який на той час був головним редактором японського літературного журналу «Mita Bungaku», вирішив публікувати переклади новітньої української поезії в його журналі з огляду на ситуацію в Україні. Дізнавшись про його плани, пані Євгенія Канчура, його українська колега з галузі літературознавства, доцент кафедри Теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська політехніка», познайомила його з колекцією близько 20 віршів, що зібрала особисто станом на кінець березня 2022 року. Ці вірші були передані мені через пана Го Кошіно, відомий славіст і колега Кумекави за університетом Кейо, і протягом півтора років і у п'яти номерах журналу я переклав та представив більшість цих віршів, у тому числі деякі вірші, які я особисто рекомендував.

Для мене, який завжди цікавився українською поезією та літературою, ця випадкова подія набула символічного значення, яке виходить за рамки простого процесу перекладу. Пан Остап Сливинський, віце-президент Українського ПЕН, відомий поет, перекладач і літературознавець, у різних інтерв'ю говорив

слова, які розгадують це символічне значення, тож дозвольте їх трохи торкнутися.

Пан Сливинський неодноразово згадує про те, що йому «бракувало слів до кінця весни-літа», «відчував повну неспроможність відійти від реальності, відступитися, побачити інші перспективи», однією з причин цього було те, що «дуже важко описувати реальність, у якій ми зараз опинилися, звичайними словами, тими, які ми випрацювали, з якими ми освоїлися вже. А нових слів ще немає». І відчуття безпорадності чи некомпетентності у власній мовній діяльності спонукало йому складати «Словник війни» чужими словами, тобто збирати свідчення, слухати і записувати історії, в якості найкращої мовної діяльності за таких обставин.

Коли я вперше дізнався про цей епізод, у мене побігли мурашки по шкірі. Зовсім несправедливо проводити порівняння з такою шановною людиною, але я сам залишився без мови від шоку від повномасштабного вторгнення і на деякий час перебував у стані психічного та мовного паралічу. Таким чином я отримав можливість прокинутися зі стану паралічу через поклик інших і був змушений стояти на новій точці відліку, зустрічаючи новітню поезію та її голоси з воєнної України.

Хоча пан Сливинський узявся складати «Словник війни», а я — перекладати українську поезію, зібрану пані Канчурою, але спільним між нами був досвід так званого «говоріння словами інших». Звичайно, на відміну від пана Сливинського, який є відомим поетом, я просто любитель літератури. Нікого не хвилює, якщо я не маю свого літературного чи поетичного слова. Для мене проблема була в тому, що я більше не міг використовувати навіть звичайні слова, щоб говорити про повсякденне життя, без будь-яких умов.

Що таке «Росія», мову і культуру якої я вивчав ще зі студентських часів? Чому вони вбивають невинних людей в ім'я «Бога» і «справедливості»? Яке значення можуть мати «Бог» і «справедливість» у цьому контексті? Чому вони намагаються знищити не лише людей та міста, а ще й їх культуру? Наскільки я розумів або думав, що розумів ці поняття? Чи зможу я використовувати ці слова у знайомому контексті в майбутньому, чи дозволено мені використовувати їх, коли мене запитують про причини цієї війни? Такі думки приходили і шли знову і знову, і щоразу я знаходив самого себе, який не міг знайти належні слова, і врешті-решт я не міг не помітити власну несвідому втечу, яка поступово відривала мене від самої можливості висловитися.

Однак досвід «говоріння словами інших» через роботу над перекладом поезії, хоч і зайняв багато часу, зрештою дав мені погляд на події у світі з іншої точки зору. Цей погляд явно прийшов від інших і був сконструйований з реалій і досвіду інших людей, але, якщо запозичити слова Роберта Кемпбелла, який переклав і відредагував японську версію «Словник війни», цей словник був складений словами, вимовленими з «нульової точки». Ці слова іноді були чужими та гротескними, але на відміну від більшості словника сучасного суспільства, який іноді має тенденцію бути порожнім і суто концептуальним, ці слова здалися мені чимось динамічними, живими та пульсуючими життям.

В основній частині цієї доповіді я пробую проаналізувати, хоч і в обмеженій манері, характеристики форм вираження віршів, які були складені за екстремальних обставин, використовуючи як тексти переклади віршів, опубліковані в журналі Mita Bungaku. Якби я класифікував форми цих віршів по-своєму, я думаю, що можна було б згрупувати їх у такі поняття, як «образи і прокльони», «страждання і печаль», «саморефлексія і каяття», «спогади та записи», «умор і відтворення», «підбадьорення і зцілення», «бажання і молитви», «мужність і рішучість» тощо. Ці поняття не існують окремо, а змішуються з іншими поняттями багатовимірним і багатошаровим чином, а в результаті їх поєднання кожен вірш набуває унікального відтінку.

У цій доповіді ми не маємо місця для представлення віршів для кожного з цих понять, але в світлі мети цієї доповіді я хотів би зосередитися на поняттях «гумор і відтворення». Це тому, що ці два поняття, які на перший погляд не мають відношення одне до одного, містять приховані натяки на роздуми про те, що таке «слова, якими подолають війну».

Гумор тут більше, ніж просто комфорт чи розвага. Це спосіб довести, що світ, на який іноді доводиться дивитися з фіксованої перспективи, можна побачити під іншим кутом. Рушійною силою гумору є доброта як епістемічне співчуття та смиренність усвідомлювати, що світ є набагато більш плюралістичним і неоднозначним, ніж будь-хто з нас може собі уявити. Купи мішків з піском, які оточують статуї шанованих поетів, аж ніяк не є фіксованим символом, який означає лише смуток і страждання. Коли ми доторкаємося крізь мішки з піском, наповнені українським чорноземом, до щирих почуттів і переконань українського народу, які були рушійною силою будівництва стіни з мішків з піском навколо статуй, ми розуміємо, що гумор цього вірша виконує основою для надзвичайно вражаючого символічного вираження.

Мабуть, потрібно додаткове пояснення щодо дещо складної концепції «відтворення». Те, що я хотів виразити цим словом, як вже згадано у поясненні слова «гумор», це – «спосіб довести, що світ, на який іноді доводиться дивитися з фіксованої перспективи, можна побачити під іншим кутом». Іншими словами, це спроба прийняти сувору реальність, яку взагалі неможливо приймати, переставляючи її в пізнанні та намагаючись «репідключити» до майбутнього, повного надії. Там слова «втілюються» реальними подіями, почуттями, спогадами та переживаннями в процесі сприйняття іноді абсурдної реальності та спроби переосмислити її в напрямку обнадійливого наративу.

На основі того, що сказано і проаналізовано в основній частині цієї доповіді, подається висновок. І тут знову хотілося би процитувати слова пана Сливинського, який уже дав багато важливих думок в нашій дискусії. Це – «сильне слово» і «слабке слово».

Типовим «слабим словом» сучасної України він називає слово «мир». Пан Сливинський вважає, що це – слово-обманка, і навіть називає його троянським конем, повним озброєних до зубів загарбників. Чому він так жорстко оцінює слово «мир»? Це тому, що він розуміє на власному досвіді з

важкої ситуації в Україні те, що «мир» як окрема ідея без контексту нікому не годиться.

Коли пан Сливинський вважає «мир» «слабким словом», він має на увазі, що «мир» є суто концептуальним, відокремленим від окремих контекстів і воно не позиціюється в реальних стосунках, тому відповідальність щодо цього слова не є ясною. Якщо так, то «слабке слово» також можна інтерпретувати як слово, яке не вміщене у зв'язки світу, де всі компоненти органічно пов'язані між собою як тіло.

Пан Сливинський каже, що у «Словнику війни» нема слова «мир». Ми можемо перефразувати це, щоб сказати, що немає «слабких слів». Це тому, що для людей, які живуть в екстремальних ситуаціях, «слабкі слова» не тільки не приносять користі, але й шкідливі або небезпечні в тому сенсі, що їх використання може ще більше послабити їхній органічний зв'язок зі світом. Натомість «Словник війни» містить «сильні слова». Іншими словами, «Словник війни» — це збірка «сильних слів», лексикон «сильних слів». І ці «сильні слова», як і слова віршів, згаданих у цій доповіді, приймаючи сувору реальність, яку взагалі неможливо приймати, переставляючи її в пізнанні, намагаються «репідключити» до майбутнього, повного надії.

«Сила» слів не полягає у насильстві чи переконливості, що прагне переважати іншого. «Сильне слово» означає, що слово не витає у повітрі, його значення не стоїть окремо у світі, а пов'язане та перетинається з різними речами навколо нього у плюралістичний та багатозначний спосіб і зберігається в органічних зв'язках ситуації. Ось чому прикметник «сильний» можна перекласти як «фізичний», що нагадує нам, що «сила» слів походить від їхнього «життя». У цьому сенсі нам здається, що «сильні слова» також можна перефразувати «словами, які мають життя». Щоб відсунути «силу» від порівняльної вісі «сила і слабкість», тут може бути найбільш доречним вислів «живі слова».

«Живі слова» означають, що слова мають фізичний характер. Або, іншими словами, він функціонує як органічна система, в якій тече кров, до неї надходять кисень і поживні речовини, як і наше тіло.

«Живі слова» пов'язані зі світом. Вони завжди існують у стосунках. Характеристики «живих слів» полягають у тому, що їхні значення не суперечать одне одному у зв'язках і що вони функціонують як система, як організм. Можна вважати, що не лише слова, перелічені у «Словнику війни», а й слова, сказані у формі віршів, щоб пережити війну, були «словами, які мають життя». Це сталося тому, що вони наполегливо намагалися відновити зв'язок із повним надії майбутнім, висловлюючи їхню правду словами, втіленими в натуральну величину.

Слова з «нульової точки», виголошені з екстремальних ситуацій, будучи майже цілковито «живими словами», запитують нас, чи наділені «життям» слова, які ми використовуємо в нашому повсякденному житті. Ті, хто змушений стояти на «нульовій точці», намагаються виразити світ не метафізичними ідеями, а фізичними знаками та символами. Хоча нас жахає «дивність» чи

«гротескність» слів людей, які живуть у воєнний час, ми ніколи не повинні забувати, що це – живі слова, поза якими існує живий світ, який пульсує реальним життям.

Водночас через процес свідомого вдихання життя у слова, які ми використовуємо, ми повинні усвідомити, що світ функціонує не через маніпулювання довільними ідеями, а як сукупність або система різноманітних, багатогранних і плюралістичних елементів, органічно пов'язаних між собою. До того ж, постійно запитується про нашу відповідальність, етику та місію перед світом і суспільством, оскільки кожен мовний акт може впливати на різні елементи середовища, яке нас оточує.

Yan KAPRANOV, Doctor of Philological Science, Professor
Assistant Professor of the Faculty of Humanities and Fine Arts at the
University of Economics and Humanities in Warsaw, Poland
Professor of the Department of Theory and Practice of Translation from English
Kyiv National Linguistic University
(Kyiv, Ukraine) y.kapranov@vizja.pl

UTILIZING BAYESIAN NETWORKS TO MODEL THE NOSTRATIC PROTO-LANGUAGE

The study of historical linguistics, particularly in the realm of macro-comparative studies, has significantly evolved with the integration of computational methods. This paper aims to explore the application of Bayesian networks in modeling the Nostratic proto-language, a hypothetical language family that includes several major Eurasian language families. Our research investigates the degrees of relationship among Nostratic languages and the effectiveness of artificial intelligence (AI) tools in presenting these relationships.

The primary objective of this study is to demonstrate the efficacy of Bayesian networks and other computational tools in modeling linguistic relationships within the Nostratic language family. This includes identifying both close and distant degrees of relationship between languages and tracing their probable origins from the Nostratic proto-language.

Our methodology builds on the work of scholars like D. Bakker, Ch. Brown, and E. W. Holmal, who have successfully employed mathematical and computer methods to validate linguistic relationships. According to Hryhoriy Starostin, the key to such research lies in applying mathematical skills to linguistic data that cannot be verified by traditional methods.

We utilized a comprehensive research methodology, implemented in three stages:

Quantitative Analysis of Linguistic Correspondences: Using George Rauschenbach's mathematical formula ($S = b / (a + b)$), we calculated the phonological, morphonological, and semantic correspondences for the Nostratic etymon *phaḥ- (~ *phəḥ-) "fire; to heat". Here, 'a' represents unique indicators, while 'b' represents common indicators among languages.

Phonological and Morphonological Analysis: We employed Levenshtein distance as an electronic calculator to measure correspondences across different language families. To assess semantic shifts, we used Torvald Sorensen's formula ($D = 1 - 2q / (A + B)$), where 'q' denotes common meanings, and 'A + B' is the sum of all meanings for the etymon in the language families.

Relationship Degree Analysis: We established two degrees of relationship based on the coefficient of coincidences. A close relationship was defined for coefficients not exceeding 0.3%, while a distant relationship was defined for coefficients above 0.3%.

Our findings indicate that transformations in phonology, morphology, and semantics between the Afro-Asiatic and Indo-European language families suggest a distant relationship with a coefficient of 0.3%. Conversely, close relationships were observed between Afro-Asiatic and Kartvelian (0.15%) and between Indo-European and Kartvelian (0.26%).

Verification using Levenshtein's calculator revealed that a high number of recorded transformations (exceeding five morphological shifts) implies close linguistic relationships. Semantic development was also verified, confirming that higher coefficients indicate gradual development from the Nostratic archetype.

The application of Bayesian networks allowed us to construct a graph modeling conditional dependencies and causation among Nostratic language families. This innovative approach, combining linguistics with computational methodologies, provides new insights into the evolutionary pathways of languages.

Traditional linguistic methods are insufficient for determining genetic or areal relationships between language families. The integration of exact scientific methods and AI tools offers a more objective analysis of language development processes. Our research highlights the potential of Bayesian networks to enhance our understanding of historical linguistics and sets a foundation for future studies to delve deeper into the origins and relationships of world languages.

REFERENCES

1. Bomhard, A. (2008). *Reconstructing Proto-Nostratic* (2 vols). Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series. Internet Archive
2. Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. (2023). *New insights into the origin of the Indo-European languages*. Max-Planck-Gesellschaft

SESSION WORK № 1

MODERN LINGUISTICS: LANDMARKS AND RESEARCH AREAS

STUDY OF THE LANGUAGE CONSCIOUSNESS OF UKRAINIANS BY THE METHOD OF FREE ASSOCIATIVE EXPERIMENT

Introduction. The assumption that we become conscious in language is erroneous: verbal communication is only an intermediary. The conscious experience of verbal communication is a sensory phenomenon. We think through sensory images. This natural way of thinking, is a very refined and accurate method of translating thought into consciousness [5].

In this context, it is particularly valuable to study associations as the key to accessing to people's consciousness and thoughts. The associations reflect some significant relations between objects and concepts of the real world. In free associative experiments, the time of response is important, the reaction should be fast (a few seconds). We can assume that the associative reaction is closest to what we really think.

We refer to *free association*, a task that requires participants to produce the first word to come to mind that is related in a specified way to a presented cue. This task is used in everyday activities as a means for "collecting thoughts." The same advantage is apparent when attempting to find information on the Internet or just the right word in writing and speech [5].

In this article, we will try to find answers to the questions: how information as a concept is reflected in the language consciousness of Ukrainians. Let's trace the dynamics of changes lasting 10 years. Has the core of associative meaning of information changed? How information forms the language consciousness of Ukrainian society. Comparing the two associative fields also gives us the opportunity to track how the method of conducting an experiment affects the associative behavior of respondents.

Theory. Psycholinguistic data in the form of human word association contain many possible kinds of lexical relations. Psycholinguistic data refers to the obtained associative fields as a result of a free associative experiment, where the associative field is a set of reactions to each stimulus word. In this study, the word-stimulus is INFORMATION. Whereas some can be conveniently defined by linguistic means, such as paradigmatic relations and some syntagmatic relations, some are personal associations [2]. Reactions in the associative field can form *paradigmatic* connections (they belong to the same grammatical class as the stimulus, if necessary, act as a kind of substitute for the stimulus) and *syntagmatic* (they form phrases with the word-stimulus). Such lexical relations as paradigmatic and syntagmatic are a part of denotative meaning (strict dictionary meaning of a word), when reactions with evaluative content are connotative meaning (emotional and imaginative association). In the structure of the associative field, we distinguish the core (the most frequent

reactions) and the periphery (reactions with a lower frequency in the associative field). Indeed, in core high-frequency words there are “strong” associations. They reveal a language consciousness. This form of consciousness is a social phenomenon, since the acquisition of language is the result of exclusively social contacts [3, pp. 33, 39], and can be defined a set of vital judgments and ideas related to language in society or any social group [1, p. 26]. Strong or core associations as a rule are understandable to others, carrying important content for a particular social group. While personal reactions are based on a certain individual experience, they are usually located on the periphery of the associative field and have low repeatability.

Collective consciousness influence specific language decisions and works in the following way. Actual consciousness refers to what a person is able to realize at the moment. Potential (latent) consciousness is considered as a structure that allows you to reproduce knowledge, thoughts, and relationships. Usually, a person focuses on a small piece of their knowledge. However, each segment of it can be moved from potential consciousness into a collective consciousness [7].

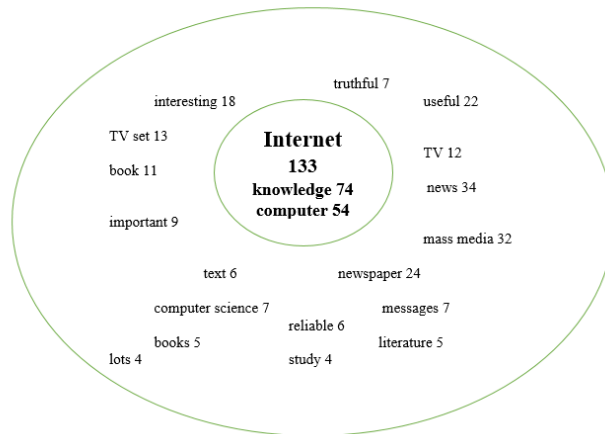
It is important to note that core of speech consciousness is not knowledge as such, but an emotional and value element [6]. Language consciousness is the highest part of the hierarchy in a special mental center, the so-called inner language of a person. In the associative field, which is formed by reactions to the word-stimulus, there is an element of emotional evaluation, most often it is located on the periphery, expressed by low-frequency reactions. Using the examples of two associative fields, we can see which concepts have been activated, and which on the contrary, which emotional element prevails in the attitude to the word-stimulus – positive or negative.

Data and Methods. It should be emphasized that a student audience is most often chosen for linguistic experiments. It is believed that by the age of 25, the language consciousness of an individual is formed, and this gives reason to assert that this is how these individuals will think similarly over the next decades. This paper uses data stemming from two experiments conducted in 2011 and 2021, respectively the first experiment involved 732 students. We conducted the 2011 experiment under the controlled conditions with paper questionnaires, meaning that the experimenter was in the classroom with the interviewees during the study. Respondents received clear instructions for completing the task. The word-stimulus was read out by the experimenter in a fixed period of time, so the interviewee should quickly write a reaction. While the second experiment (2021) was proposed as an electronic questionnaire and we do not know how long the subject thought about this or that word. In both cases, outside influence is still unavoidable, because the respondent is always exposed to various influences – the weather, mood, conditions in which the experiment is conducted, and many others. However, for our analysis, the data obtained in both cases are relevant.

In the first experiment (2011) the study was conducted in different cities of Ukraine in university classrooms, covering the north, center, east, west and south of the country. The task of the survey was writing down the first word that came to mind after listening to (in the experiment in 2011) or reading (in the second experiment in 2021) stimulus word. Of course, here we can study the impact on the response of

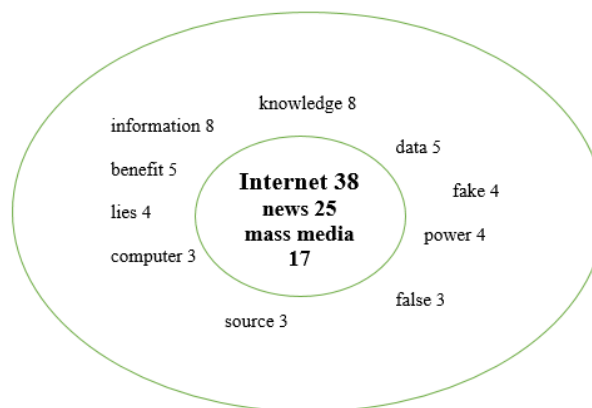
different ways of presenting words-stimuli. How does this affect the response to the stimulus word? Which way of perceiving a stimulus word is more complex and whether the response to the stimulus word changes. We can answer these questions by conducting identical experiments presented orally (listening to the stimulus word) and in writing (reading the stimulus word on a paper or electronic questionnaire). This may be the basis for further research. In any case, for us, the obtained material is reliable in any form of conducting an experiment.

Figure 1. The core and periphery of the most frequent reactions in associative field (2011)

From the associative field of 2021, we can see how the events that occur are reflected in the associative field: *about the incidence; quarantine; about Covid; everyone will die; about the number of detected cases over the past day; vitamins; zinc; about the suspension of the disease; in China they have already been ill, and in Ukraine everything is just beginning.*

Figure 2. The core and periphery of the most frequent reactions in associative field (2021)

Incentive information is a very voluminous and multi-valued concept in the Ukrainian consciousness is formed with the help of the media, and most of all through the Internet. Information is no longer *knowledge*, and access to it is no longer as important as a *computer*. Compared to 2011 (connotations: *true 7; reliable 6; many 2, new 4; benefit 2, positive, good, false 2, necessary, expensive, well-known, difficult, important 9*). There are more negative reactions in 2021 (*fake 4, lie 4, insufficient 2, incorrect 2, false 3, unreliable 2, manipulation 2, not enough, confusing, not always true, hidden, depressing*).

Results. A comparative study showed that the core remained unchanged (the most frequent reaction in both associative fields is the *Internet*). But the second most frequent reaction is the *news*, which can potentially become core reaction in future. The associative field shows actual concepts associated with a word stimulus and actual language consciousness.

Conducting a study after a certain period of time can show the dynamics of the peripheral part of the associative field can move to the core and vice versa. We can say that in this way the potential language consciousness. The reaction *computer*, which was the third most frequent reaction in 2011 (7% of all reactions), accounts for only 1% of repetitions in 2021. Information is already less identified with knowledge (the frequency of the *knowledge* reaction has decreased from 10% to 3%), and more with News (the frequency of the *news* reaction has increased from 5% to 8%).

The results of both experiments showed that information is most often associated with the Internet as a source of access to it. The *Internet* was the most repeated response –18% of all responses from other associative field reactions in 2011 and 12% in 2021.

The low repeatability of the core reaction (only 18% and 12% of all reactions in two associative field) may indicate the absence of stereotypical thinking in Ukrainian society.

REFERENCES

1. Bartol-Jarosińska, D. (1986). Świadomość językowa robotników warszawskich. Studium leksykalno-semantyczne, Warszawa, p. 26.
2. Kwong, Oi Yee. (2016) Strong Associations Can Be Weak: Some Thoughts on Cross-lingual Word Webs for Translation. *In Proceedings of the 30th Pacific Asia Conference on Language, Information and Computation*, pp. 249-257.
3. Maćkowiak, K. (2020). Podstawowe problemy teorii świadomości językowej. *Poradnik Językowy*: p. 33, 39.
4. Nelson, D. L., McEvoy, C. L., & Dennis, S. (2000). What is free association and what does it measure? *Memory & Cognition*, 28(6), 887–899.
5. Peper, A. A general theory of consciousness I: *Consciousness and adaptation*. *Commun Integr Biol*. 2020 Jan 30; 13(1): 6-21.
6. Porayski-Pomsta, J. (1996). Zagadnienie sprawności językowej w teorii i praktyce dydaktycznej, „Polonistyka” nr 4, p. 206.
7. Tomaszewski, T. (1977). Świadomość, Psychologia, Warszawa, p. 173.

*Оксана Назаренко, канд. філол. наук, доц.
Національний університет «Одеська юридична академія»
Надія Кабанцева, канд. філол. наук, ст. викл.
Міжнародний гуманітарний університет*

ЛЕКСИКА ВЕСІЛЬНОЇ ОБРЯДОВОСТІ: ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ

Обрядова лексика є важливим аспектом у житті народу, оскільки: зберігає культурну спадщину та традиції, допомагає зберегти й передати знання, обряди, історію попередніх поколінь, поєднує та ідентифікує спільноту, виражає духовні переконання, додає символізм обрядам, зміцнює взаєморозуміння та співпрацю, виражає емоції та почуття, допомагає досліджувати зв'язок мови та культури народу. Принагідно зазначимо, що лексика будь-якого типу обрядовості важлива для розуміння культури та мови народу для дослідження в етнолінгвістичному аспекті. Мова є ретранслятором культурної спадщини нації, засобом реконструкції духовної культури та історії нації.

З глобалізацією суспільства українці звертаються до своїх витоків, які ґрунтуються саме на народній основі. Народні обряди краще збереглися у сільській місцевості. Однією з основних проблем етнолінгвістики є дослідження лексики обрядовості як вияву духовної культури народу.

Одним з типів родинної обрядовості є весілля. Першим етапом перед весіллям є сватання. Слово «сватання» походить від слов'янського кореня «сват», що означає «сватати» або «пропонувати шлюб». Лексема «сватання» в різних районах України має свої локальні назви: сватанки – на Закарпатті; могорич, змовини – на Сумщині, Полтавщині; дання рушників, брання рушників – на Київщині, Кіровоградщині; рушники – на Харківщині [2, с.196]. Родина нареченої зазвичай готується до сватання, приймаючи гостей у своєму обійсті. Посередників при сватанні найчастіше називали старостами, але трапляються також назви сват, посланець, сватач, говорун [4, с. 83]. Старостою міг бути найближчий родич, або чоловік, якого поважали та шанували у тій місцевості. Під час сватання представники обох родин обговорюють умови майбутнього шлюбу, такі як дата весілля, роль, умови тощо. І тому староста зобов'язаний мати гарні комунікативні навички, знати обряди й звичаї. На сватанні можуть проводитися різні символічні обряди, такі як ламання багаття, обмін кавою чи чаєм, або інші традиційні дії, що символізують єдність та добробут майбутнього об'єднання. У давнину на сватання ходили пізно вночі. Це пов'язано з тим, що якщо дівчина відмовить, то сорому хлопця ніхто не буде бачити. Якщо дівчина відмовляла, тоді хлопцю давали гарбуза. Ідею підкріплення успішно вирішеної справи запивали спиртними напоями, що відтворює слово могорич – «частування з приводу успішного завершення якої-небудь справи; пригощання; те, що п'ють при такому частуванні; пиття, яке широко представлене в українському розмовно-побутовому мовленні. Лексема

могорич розширила семантику, побутує зі значенням «запивання будь-якої справи», але витoki його містяться саме у весільній обрядовості [2, с. 197].

Наступним етапом були заручини. Слово «заручини» походить від дієслова «заручити» або «заручати», яке в давніх українських текстах означає «давати обіцянку, щось робити» або «обіцяти вступити в шлюб». Термінолексема «договір» поширена в говірках Хотинського і Кельменецького районів, злагода – Заставнівського і Кіцманського районів, заручини – Кельменецького і Сокирянського районів. Назви обрядодій це – іменники, які вступають у синтагматичні зв'язки з дієсловами робити та йти (або з будь-яким іншим дієсловом зі значенням руху) [2, с. 198]. Зараз дуже часто сватання і заручини об'єднують в одну подію. М. Бігусяк зауважує, що «лексема заручини вмотивована дією, що завершувала обряд: молоді на знак згоди подавали праві руки, які староста перетинав хлібом» [4, с.81]. Заручини вважалися дуже важливою подією, не тільки в Україні. Наприклад, в Англії та Франції заручини були набагато важливішими за саме весілля. На заручинах молоді люди обмінювалися обітницями. Наречений дарував каблучку, яка обов'язково мала бути з діамантом. Їх мало бути стільки, скільки пара хотіла мати дітей у майбутньому. Розривати заручини було дуже великим соромом.

Також важливою подією перед весіллям був дівич-вечір. Слово «дівич-вечір» походить від старослов'янської мови і складається з двох частин: «дівич» і «вечір», де «дівич» вказує на молоду дівчину, яка готується до весілля, або на дівчат, які її оточують, ця лексема походить від слова «дівка» або «дівчина»; «вечір» – означає час доби після заходу сонця, коли зазвичай відбуваються святкові події і розваги. Отже, «дівич-вечір» буквально означає «вечірку для молодих дівчат» або «вечірку, яка призначена для молодої нареченої або наречених». Українська етнографічна реалія дівич-вечір має різні локальні назви: дівич-вечір (Київщина, частково Черкащина, Чернігівщина), дівичник (Козелецький район на Чернігівщині), вечорина, вечорниці, вечоринка (Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, Кіровоградщина), подружбини, дівишник (Сумщина), підвесілок, дружбини (Харківщина, Луганщина), дивий вечір, дивит-вечір (Запорізька область), пироги, збірня (Рівненщина), чоботоносини, пироги (Житомирщина), головиця (Вінниччина, Уманський район на Черкащині, Новомиргородський на Кіровоградщині), вінки, вінкоплетини (Тернопільщина, Хмельниччина, Львівщина), заграванки, гуски (Закарпаття), деревце, надобраніч (Івано-Франківщина, Буковина) [2, с. 199]. Не дивлячись на те, як називали дівич-вечір у різних куточках України, він мав лише одне призначення. Це прощання з молодістю та переходом до сімейного життя. На дівич-вечорі дівчата співали ліричні пісні, розплітали коси нареченої на хлібній діжі, на подушці чи на стільці та одягали вінок з квітів. Разом з нареченою одягали вінки й усі дівчата, але у нареченої вінок мав бути іншого кольору. У Франції та Англії є схожі дівич-вечірки, які влаштовує наречена для подружок. Цікавим обрядом у них є те, що наречена пече пиріг перед дівич-вечором та пригощає усіх присутніх. За традицією вона повинна також туди

вкласти різні срібні предмети зі стрічками. Та з дівчат, яка витягне каблучку або дзвіночок – вийде заміж наступною.

Отже, предвесільні обряди є важливими не лише для створення незабутньої атмосфери весільної церемонії, але й для збереження культурної спадщини та укріплення зв'язків у спільнотах. Традиція передвесільних обрядів має глибокий історичний та культурний контекст і додає значення таким особливим моментам у житті молодих. Важливо зберігати ці обряди, оскільки вони відображають цінності та переконання різних культур та спільнот, а також підтримують єдність та пам'ять поколінь. Зберігаючи традицію передвесільних обрядів, ми зберігаємо частину своєї ідентичності і спадщини, а також створюємо можливість для молодших поколінь пізнати та шанувати культурну спадщину своїх попередників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисенко, В. Весільні звичаї та обряди в Україні. Наукова думка. 1988. 189 с.
2. Гриценко, П., Руснак, Н., Руснак, Ю, Струк, І. Етнолінгвістика: українська мова: навч. посіб. Чернівецький Національний Університет. 2022. 432 с.
3. Жайворонок, В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти дослідження. 2001. 48 – 63 с.
4. Жирик, У. Етнолінгвістичне дослідження лексики на позначення обрядових дій весільного обряду (на матеріалі української, англійської та французької мов) 2020. 81 – 85 с.
5. Лозинський, Й. Українське весілля. Наукова думка. 1992. 247 с.

*Людмила Могельницька, к.ф.н., доц.
Державний університет «Житомирська політехніка»*

СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕБ-САЙТУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЗВО

У даній статті розглянемо офіційний веб-сайт університету як чинник формування образу закладу вищої освіти (ЗВО) та проаналізуємо його структурну організацію та її роль у сприйнятті закладу цільовою аудиторією.

Імідж ЗВО тлумачиться як емоційне сприйняття образу закладу в свідомості цільових аудиторій, а саме, абітурієнтів та їхніх батьків, здобувачів освіти, керівництва, науково-педагогічного персоналу, державних органів, потенційних роботодавців. Основними складовими іміджу ЗВО є якість освітніх послуг, вартість навчання на контрактних засадах, імідж керівництва ЗВО, імідж персоналу, імідж ЗВО як роботодавця, рівень психологічного та

фізичного комфорту учасників освітнього процесу, імідж студентів та випускників, зовнішня атрибутика ЗВО та його стиль, імідж в очах стейкхолдерів, соціальний імідж, згадуваність у ЗМІ [2, с. 5].

Оптимальними засобами формування іміджу ЗВО прийнято вважати фірмовий стиль університету (логотип, слоган, історія заснування та діяльності, місія, цінності та корпоративна культура); іміджеву та класичну рекламу в онлайн- і офлайн-середовищі; роботу із засобами масової інформації; управління репутацією в інтернет-середовищі, зокрема ведення власного веб-сайту [2, с. 10-11].

Веб-сайт ЗВО є візитною карткою закладу, що має на меті інформувати широке коло зацікавлених осіб щодо наукової, навчальної, міжнародної, господарської, громадської діяльності. Представлена розвідка базується на аналізі структури веб-сайтів провідних британських університетів за даними [www.timeshighereducation.com, www.topuniversities.com]: Оксфордський та Кембриджський університети, Імперський коледж Лондона.

Веб-сайт ЗВО має мікро- та макроструктуру. Під макроструктурою розуміють загальну структуру сайту та ієрархічний спосіб представлення інформації про заклад. Під мікроструктурою розуміють формат категорії/рубрики й характер її заповнення [1].

Макроструктура сайту будується у вигляді схеми, тобто є ієрархією, логічним та послідовним ланцюжком побудови та подачі інформації. З погляду ієрархії структура ділиться на рівні, починаючи з першого. Першим рівнем структурної організації сайту ЗВО виступає головна сторінка та основні категорії або рубрики Admissions, Research/research and innovation, News and events, About/About the University, Undergraduate study, Postgraduate study, Alumni, Business and enterprise, Be inspired, Jobs, Colleges and departments. Мікроструктура веб-сайту реалізується в підкатегоріях/підрубриках, наприклад, Study - courses, admissions, summer schools; Admissions - undergraduate, graduate, continuing education, тощо. Ієрархічна побудова структури дозволяє користувачеві зручно й швидко знаходити потрібну інформацію. Наприклад, абітурієнт шукає спеціальність у ЗВО, на яку хотів би вступати. Шлях пошуку інформації про спеціальність виглядає так: від макроструктури до мікроструктури Home>>Admissions>>Undergraduate>>Courses>>Languages and literature і далі детальна(<https://www.ox.ac.uk/>).

Розглянемо детальніше категорію Admissions на прикладі веб-сайту Оксфордського університету <https://www.ox.ac.uk/>. Категорія Admissions включає підкатегорії Undergraduate, Graduate, Continuing education. Рубрика мікрорівня Undergraduate admissions розгортається в підрубриках нижчого рівня Student life, Courses, Colleges, Fees and funding, Applying to Oxford, Increasing access, Open days and visits, яка своєю чергою розгортається в наступні нижнерівневі підрубрики. Наприклад, Student life деталізована підрубриками An exceptional education, A welcoming and supportive community, Help with the cost, Do what you love, Building your future, Oxford is for you. Зазначені підрубрики нижчого рівня мікроструктури веб-сайту містять текстову

та графічну інформацію у вигляді фото та зображень. Перейшовши за гіпертекстовим посиланням під зображенням користувач знаходить розгорнуту інформацію щодо питання, що його/її цікавить. Текстова інформація підрубрик, головним чином, спрямована на переконання читача в перевагах університету, чий сайт він відвідує: *Oxford is a famous university because it offers one of the best educations in the world and has been doing so for a very long time. We believe a world-class education will expand your choices and enrich your experiences, allowing you to fulfil your potential and make the most of life's opportunities*. Університети винаходять різні «приманки» для абітурієнтів і намагаються підкреслити свої унікальні відмінності від інших ЗВО та показати переваги навчання саме в цьому закладі. Однією із таких «приманок» є зазначення віку ЗВО. Чим довший час університет функціонує на ринку освітніх послуг, тим надійнішим, якіснішим і престижним він є для навчання. У наведеному прикладі з підрубрики An exceptional education словосполучення *long time* з підсилювальним прислівником *very* наголошує на багатовіковій історії та освітніх традиціях Оксфордського університету, а прикметники з позитивним оцінним значенням *famous, the best in the world, world-class* підкреслюють статус ЗВО як світового лідера та рівень освітніх послуг, що дозволяють розширити можливості, збагатити досвід, реалізувати потенціал, апелюючи до основних особистісних цінностей молодих людей-потенційних абітурієнтів.

Структурна організація офіційного веб-сайту університету сприяє інформуванню абітурієнта про спеціальності, які він може набутися у ЗВО, наприклад, через підрубрики Courses and Colleges, освітні ступені (Undergraduate, Graduate). Рубрика Student life представляє умови навчання: наявність дружньої університетської спільноти A welcoming and supportive community, індивідуальні підходи до навчання Personalised learning, забезпечення навчальними ресурсами World-class learning resources та участь у наукових дослідженнях під керівництвом видатних учених Research тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що офіційний веб-сайт ЗВО формує сприйняття закладу цільовою аудиторією, насамперед, абітурієнтом, що підтверджується рубрикою Admissions на всіх початкових сторінках на перших позиціях. Структурна організація сайту сприяє доведенню інформації про особливості навчання, які ЗВО вважає своїми перевагами перед іншими закладами. Початкова сторінка веб-сайту презентує інформацію, що першочергово цікавить абітурієнта: спеціальності, умови вступу, освітні ступені, наукова діяльність, науково-педагогічний персонал, тощо і, власне, інформація про університет. Підкатегорії нижчих структурних рівнів, текст, гіпертекст та зображення деталізують інформацію про заклад освіти, на основі якої абітурієнти приймають рішення щодо свого професійного майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литвинець Ю.А. Макро- і мікроструктура міжмовного словника. – Острог: Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька акад.», 2018. Режим доступу: <http://surl.li/ufmyg>
2. Семак Б. Б., Басій Н. Ф., Полякова В., Кендус О. З. Сучасний імідж університету: шляхи удосконалення // Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. – № 72 (2023) – С. 5-13// Режим доступу: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/issue/view/114>
3. Шиян А.А. Якою повинна бути структура веб-сайту ЗВО?/ Освітня політика //Портал громадських експертів. – 13.01.2019 // Режим доступу: <http://surl.li/ufmqc>

*Olena Andrushenko, PhD, Associate Professor
Zhytomyr Polytechnic State University / University of Augsburg*

LANCSBOX OPTIONS FOR RESTRICTIVE FOCUSING ADVERBS STUDIES (BASED ON ICE CORPORA)

Adverbs represent the most heterogeneous class of lexicon, which previously was considered a “wastepaper basket” for all the words that did not fit the main categories, viz. nouns, verbs or adjectives [12]. Focusing adverbs (FAs), singled out as a class at the end of the XX-century, are characterized from a two-plane perspective based on their role for the truth condition of the utterance and sentence presupposition [15]. Referring to this class in modern grammars scholars also label such lexical units as “focusing modifiers” [7; 8;13], “focusing particles” [3;11; 14], “scalar operators” [9]. The current paper proposes the term focusing adverbs agreeing with T. Nevalainen that these elements differ syntactically from “typical particles” or modifiers because they are 1) associated with another clause element and phrasal categories; 2) “most of these class items are marked by derivational suffix *-ly*”, which connects them lexically to the class of adverbs [16, p. 4]; 3) they have diachronically and synchronically related homonyms in other word classes or can have different functional variants [1; 2].

FAs fall into two major groups: restrictives (*only, just, exactly* etc.) and additives (*also, even, too, etc.*) [14]. Typical of this type in Present-Day English (PDE) is their role in marking sentence focus and their predominantly preadjacent position to the focused part, due to the rigid SVO word order.

The current study of the restrictives centers around the search term *only* in three subcorpora of International Corpus of English (ICE) – British, American and Canadian – compiled with the aim to collect the material for the comparative investigation of the English language worldwide. Every ICE corpus contains 1 million words (i.e. 500 texts of ca. 2,000 words each) exemplifying spoken and

written English of the 1990s and later. To ensure the compatibility among the corpora components the research team follows a common corpus design and annotation scheme in order to obtain relatively balanced data for comparison [17].

The automated analysis of the lexeme *only* in ICE Corpora is made by means of #LancsBox, a new generation software package for the study of language data and corpora [6]. The main features of the software are 1) working with user's data or existing corpora (can be loaded in txt, .xml, .doc, .docx, .pdf, .odt, .xls, .xlsx and other formats); 2) visualizing language facts; 3) analyzing the data in any language; 4) automatic annotation of data for part-of-speech (POS); 5) working with major operating systems (Windows, Mac, Linux) [5]. The main asset of the software lies in automated research on word associations, identifying collocates based on three traditional criteria: distance (specifying the span around a node word, 'collocation window'), frequency (an important indicator of typicality of word association) and exclusivity [5]. The other criteria in line with S. Gries [10] are directionality (the strength of the attraction between two words), dispersion (the distribution of the node and the collocates in the corpus) and type-token distribution among collocates (takes into account the strength of collocational relationship and the level of competition for the slots around the node word from other collocate type). Additionally, the developers of #LancsBox take into account the connectivity between individual collocates [6].

To simplify the data search and visualize the results obtained the following tools from #LancsBox package have been used: KWIC (provides co-textual information about the token under investigation. It generates a list of all instances of a search term in a corpus in the form of a concordance. Double clicking on the node opens a pop-up window with a larger number of the texts which allows investigating the word in a broader context), Words (which main function is to seek words belonging to the same word class), GraphColl (provides information on the collocational patterning of the node search, visualizing both right and left collocates in a collocation network graph according to three parameters: strength, frequency, position). The Words tool allows in-depth analysis of frequencies of types, lemmas and POS categories as well as comparison of corpora using the keywords technique. The Ngrams tool allows the in-depth analysis of frequencies of ngram types, lemmas and POS categories as well as comparison of corpora using the key ngram technique [4; 5].

The study of the distribution figures for search term *only* in ICE-Britain has indicated that it is exemplified 1583 times in the corpus (the word is found in 14.013 tokens per 10k in 447 out of 500 texts). The similar frequency figures are characteristic of ICE-USA: 576 sentences (13.262 per 10k in 175 out of 401 texts). Interestingly, this distribution in ICE-Canada has proven lower, viz. 1180 tokens (10.537 per 10k, 422 out of 506 texts).

Collocates analysis of *only* has shown that three language variations have 6-top frequent collocates in common, which testifies to the high similarity in terms of *only* usage in all PDE variations. The study of the major collocates based on collocation frequency, defined as 01-Freq (5.0), L1-R1, C: 5.0-NC: 5.0, has allowed the

assumption that *only* oft-times functions as an adjective with the most recurrent collocate ‘*the only*’ registered in all three corpora. The presence of a definite article indicates that this collocate belongs to an DP with N as its head: [DP[D[the]][Adj[only]] [N[...]]]. Therefore, it has been hypothesized that being a part of the DP *only* normally operates as an adjective. However, further KWIC investigation based on contextual analysis has evidenced that collocates analysis does not correlate with adjectival or adverbial distribution of *only* in text. Thus, the meaning of the latter is registered twice more often in comparison to adjectival sense and all three ICE corpora indicate the predominant usage of *only* as a focusing exclusive (74.58–83.03%), with the share of adjectival meaning varying from 13.54% to 21.02% in different ICE Corpora. Particularly this tendency is obvious for American variation, while British and Canadian English suggest that *only* has developed other additional meanings, viz. conjunction, connector *except*, etc.

Word order analysis has determined the low frequency of inverted element arrangement in the sentences in all PDE variations, with the dominant SVO and adverb pre-modifying position in relation to the constituent it refers to (80.19–92.44%). The information-structural analysis of ICE Corpora states that highlighting information focus and new information by *only* is its dominant function in PDE with *only* referring to VP group in 64.02–70.32% of instances. The figures for *only* marking identificational focus and given information vary from 4.52% to 13.42%, demonstrating the lowest recurrence in ICE-Canada, while in ICE-Britain and ICE-USA the frequency figures are almost identical (12.62% and 13.62% respectively). Marking by *only* a contrastive focus is significantly lower in British and Canadian English (9.64% and 7.1% correspondingly), when compared to the texts from ICE-USA (16.46%). When marking emphatic focus and either old or new information *only* is observed in sentences with inverted word-orders or is placed in post-position to the element it refers to.

Acknowledgements

This work is supported by die Nationale Akademie der Wissenschaften Leopoldina (Das Leopoldina Ukraine Distinguished Fellowship) provided to Olena Andrushenko.

REFERENCES

1. Andrushenko, O. (2022a). The landscape of Middle English focusing adverb even. *Litera: Journal of language, literature and culture studies*, 32 (2), p. 861–883.
2. Andrushenko, O. (2022b). The Scope of *just*: evidence from information-structure annotation in diachronic English Corpora. In *Proceedings of the 6th international conference on computational linguistics and intelligent systems (COLINS 2022)*, Gliwice, Poland, May 12-13, 2022, Volume I: Main Conference. Sharonova, N., Lytvyn, V., et al. (eds.), p. 677–696. Available at: <https://ceur-ws.org/Vol-3171/paper51.pdf>.
3. Benazzo, S., Patin, C. (2017). French additive particle aussi: Does prosody matter? In *Focus on additivity: adverbial modifiers in Romance, Germanic and Slav-*

ic Languages. De Cesare, A.-M. & Andorno, C. (eds.). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ., p. 107–136.

4. Brezina, V., Weill-Tessier, P., & McEnery, T. (2020). *#LancsBox 5.x and 6.x [software]*. Available at: <http://corpora.lancs.ac.uk/lancsbox>.

5. Brezina, V. (2018). *Statistics in corpus linguistics: A practical guide*. Cambridge: Cambridge University Press.

6. Brezina, V., McEnery, T., & Wattam, S. (2015). Collocations in context: A new perspective on collocation networks. *International journal of corpus linguistics*, 20 (2), p. 139–173.

7. De Cesare, A.-M. (2017). On 'additivity' as a multidisciplinary research field. In *Focus on additivity: adverbial modifiers in Romance, Germanic and Slavic languages*. De Cesare, A.-M. & Andorno, C. (eds.). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ., p. 1–22.

8. Favaro, M. (2020). From focus marking to illocutionary modification: Functional developments of Italian *solo* 'only'. In *Information-structural perspectives on discourse particles*. P.Y. Modicom, O. Duplâtre (eds.). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ., p. 111–135.

9. Gast, V. (2017). The scalar operator 'even' and its German equivalents. Pragmatic and syntactic factors determining the use of 'auch', 'selbst' and 'sogar' in the Europarl corpus. In *Focus on additivity: adverbial modifiers in Romance, Germanic and Slavic languages*. De Cesare, A.-M. & Andorno, C. (eds.). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ., p. 202–235.

10. Gries, S. h. (2013). 50-something years of work on collocations: What is or should be next.... *International journal of corpus linguistics*, 18 (1), 137–166.

11. Grubic, M., Wierzba, M. (2021). The German additive particle *noch*: testing the role of topic situations. *Glossa: A journal of general linguistics*, 6 (1): 1– 29.

12. Hummel, M., Valera, S. (2017) *Adjective adverb interfaces in Romance*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publ.

13. Kim, M.-J. (2020). *The syntax and semantics of noun modifiers and the theory of universal grammar: A Korean perspective*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publ.

14. König, E. (2017) Syntax and semantics of additive focus markers from a cross-linguistic perspective: A tentative assessment of the state of the art. In *Focus on additivity: adverbial modifiers in Romance, Germanic and Slavic languages*. De Cesare, A.-M. & Andorno, C. (eds.). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publ., p. 23–43.

15. Nakagaw, N. (2020). *Information structure in spoken Japanese: particles, word order and intonation*. Berlin: Freie Universität.

16. Nevalaine, T. (1991). *BUT, ONLY, JUST: focusing adverbial change in Modern English 1500- 1900*. Helsinki: Societe Neophilologique.

17. Scheube, F. (2006). *The international corpus of English (ICE)*. München: GRIN Verlag.

METAPHORS REPRESENTING THE UKRAINIAN WAR IN THE BRITISH PRESS

Contemporary mass media serve not only as a means of shaping public opinion and acquiring relevant information about global events, but also as an integral component of the ecological environment in which individuals exist.

The presentation will be devoted to the study of the image of Ukrainian-Russian war in the British media, identifying the patterns of metaphors conceptualising the "face" of the war.

According to E. Haugen, relationship between language and language environment is similar to relationship between organism and natural environment in ecology field [Haugen 1972]. Society faced by language and speaker attitude provide important living environment for language. Haugen's model is metaphoric ecolinguistics, which mainly studies ecological attributes of language such as survival, evolution, development and extinction of language, language diversity and endangered language protection.

This study draws upon the current directions of modern linguistic research devoted to media discourse and the theme of war [Bednarek, Caple 2014; Caple, Huan, Bednarek 2020; Materynska, 2019] as well as the works devoted to ecolinguistics [Heuberger, 2018; Stibbe, 2015] and media ecology [Strate, 2017].

The empirical material of the study comprised articles in British online newspapers *The Guardian* and *Metro* published in 2022-2024. The former is a representative of the so-called "old" UK media, focusing on more reliable information based on the opinion of recognised experts; the latter is a popular tabloid with a more liberal editorial policy, non-experts can express their own opinion on its pages. The empirical data includes lexical units, word combinations, contexts extracted from the British online newspapers covering the period from 24.02.2022 until present.

The research is carried out from the perspectives of ecolinguistics and the theory of conceptual metaphor. One of the most widely used metaphors in the studied material is anthropomorphic conceptual metaphor 'war is a human being'. The conceptual metaphoric and metonymic models creating the profile of war, its "anatomy" are singled out and in such a way the anthropomorphic representation of war in the UK media is examined. The primary focus of the examined contexts is on the evaluative nature of the anthropomorphic metaphor, which can entail the manipulation of readers' perception.

It is also worthy of note that as media space is characterized by its multimodality, nonverbal methods are utilized in media discourse. Multimodal tools include graphic images that can be completely or partially dependent on the

discursive environment or completely independent of it because some of the information as well as some imagery can be perceived without verbalisation.

The empirical data from the online newspapers can be further verified with a psycholinguistic experiment of English-speaking focus group. The research can contribute to discerning the main paths of conceptualising the war by the English-speaking respondents revealing the key features in their worldviews and depicting the reasons and the consequences of Russian military aggression.

REFERENCES

1. Bednarek, M., Caple, H. (2014). Why do news values matter? Towards a new methodological framework for analysing news discourse in Critical Discourse Analysis and beyond. *Discourse and Society*, 25 (2), 135-158. DOI : 10.1177/0957926513516041.
2. Caple, H., Huan, C., & Bednarek, M. (2020). *Multimodal News Analysis across Cultures*. Cambridge : Cambridge University Press. 75 p. DOI : 10.1017/9781108886048.
3. Haugen, E. (1972). The ecology of language. In: Dil, Anwar S. (Ed.), *The Ecology of Language. Essays by Einar Haugen*. Stanford University Press, Stanford, pp. 325–339.
4. Heuberger, R. (2018). Overcoming Anthropocentrism With Anthropomorphic and Physiocentric Uses of Language? *The Routledge Handbook of Ecolinguistics*. Alwin F. Fill, Hermine Penz (ed.). New-York, London : Routledge, pp. 342-254.
5. Materynska, O. (2021). Translating anthropomorphic metaphors of war: an ecolinguistic approach. *Proceedings of the International Research-to-Practice Conference for Translators, Young Scholars and Students TITA 2020, SHS Web of Conferences*, vol. 105, 12 p. https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/16/shsconf_tita2020_01004/shsconf_tita2020_01004.html.
6. Stibbe, A. (2015). *Ecolinguistics: Language, Ecology and the Stories We Live By*. London : Routledge. 260 p. DOI : 10.4324/9780367855512.
7. Strate, L. (2017). *Media Ecology: An Approach to Understanding the Human Condition*. New York: Peter Lang Publishing. 258 p. DOI : 10.3726/978-1-4331-4005-1.

PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ETHNIC NAMES IN BUSINESS CONTEXT

The study reveals the national and cultural peculiarities of English phraseological units with ethnic names. This study aims to present the semantic structure of the English phraseological units containing ethnic names and used in business sphere.

The study was conducted using the method of dictionary definitions, the method of continuous sampling for the selection of phraseological units with ethnic names, and the interdisciplinary method for analysing linguistic aspects considering data from history, ethnology and sociology.

Ethnic names which belong to the lexical level of the language and are usually studied within the framework of onomastics are found as constituent elements of the phraseological units. The use of ethnic names that explicitly represents the national and cultural peculiarity of the phraseological system of modern English. Ethnic names as common names of entire peoples are closely related to the phenomenon of national identity and, due to the influence of intralinguistic and extra-linguistic factors, have a peculiar effect on the formation of phraseological meaning and the appearance of stereotypical evaluative layers [6, p. 52; 7, p. 312]. Phraseology can be considered as a verbalized part of the stereotypical representation and evaluations of a certain society, which explicates a naive picture of the world [5, p. 39; 7, p. 304]. Through the use of ethnic names as part of phraseological units in the national language, the corresponding perception and attitude towards other ethnic communities is replicated [4, p. 63].

Under the influence of the ethnic name the semantics of the main component of the phraseological unit may undergo significant changes and even acquire the opposite meaning [1, p. 357]. The use of ethnic names in such phraseological units is motivated by the need to draw attention to the special, reinterpreted meaning of the components of the phraseological unit, which is affected by the national perception of another ethnic group, for example: *Jewish lightning* – deliberate arson of a loss-making business in order to receive compensation under an insurance policy contradicts the literal meaning of 'Jewish lightning', and *Jewish waltz* – a transaction during which one bargains in order to achieve the greatest possible profit (this meaning is the result of a metaphorical reinterpretation of the literal 'Jewish waltz') [3, p. 140]. Accordingly, the semantic structure of the phraseological units *Jewish lightning* and a *Jewish waltz* contains a stereotype of negative perception of Jews in English society as capable of doing anything for the sake of enrichment and profit.

Phraseological units with ethnic names, presenting information about the surrounding multinational world, express the evaluative and emotional attitudes of own ethnic group to other people and nations, as well as the cultural and national perception of the world by a certain linguistic community.

The use of an ethnic name as part of a phraseological unit, which combines in its meaning an indication of a specific ethnic group with the implicit seme 'foreign' ('non-native', 'non-British'), marks such phraseological units as ethnoculturally biased and reflects a certain national mentality, preferences, and vision of the world.

In times when the main trading rivals of the British were the Dutch, the following expressions appeared: *a Dutch bargain* – 1. a deal that ends with a drink; 2. an agreement that is beneficial only for one party, *go Dutch* – to agree to pay for your own expenses, *Dutch auction* – an auction at which prices, initially very high, are gradually reduced until a buyer is found, *Dutch reckoning* – a bill that the owner of an inn increases in case of a visitor's protest [3, p. 87].

The analysis of units under study revealed that the ethnic names used in these phraseological units specify and modify the meaning of the main component of the phraseological unit, as well as create antonymic correlations between initial and figurative meaning of the main component of the phraseological unit. Being the elements of phraseological units official ethnic names modify and reconsider the semantic structure of the phraseological units, thus attributing stereotypical characteristics and evaluations to the representatives of other nations, or perform exclusively structural function and denote historical and cultural realia of a nation with neutral evaluation.

It can therefore be concluded that phraseological units with ethnic names transfer the specific national and cultural vision and perception of the multinational world. Such culturally marked meanings are entrenched in the semantic structure of the phraseological units and recognized due to cultural competence and actualization of specific historical and cultural background of a certain national community.

REFERENCES

1. Davletbaeva D. N., Ivanova A. M., Kozlova Y. A. , Psycholinguistic Criteria for Understanding Phraseological Units. *Mediterranean Journal of Social Science*. 2015. №6(4). P. 353 – 358.
2. Dobrovol'skij D. Cross-linguistic equivalence of idioms: does it really exist? *Linguo-Cultural Competence and Phraseological Motivation*, Baltmannsweiler. 2011. P. 7 – 24.
3. Green J. *Words Apart. The Language of Prejudice*. London. 1996. 383 p.
4. Knapp K. Interkulturelle Kommunikation. *Zeitschrift für Fremdsprachenforschung*. 1990. № 1. P. 62 – 93.
5. Melnyk N. Sociolinguistic studies of English language: analytical overview of the problem *Science and Education a New Dimension*. Philology Vol 63. Issue: 212. 2019. P. 36 – 40.
6. *Phraseology: An interdisciplinary perspective* / Ed. by Granger S., Meunier F. Amsterdam: John Benjamins, 2008. 423 p.
7. Szerszunowicz J., Phraseological Gaps as a Translation Problem. *Research on Phraseology Across Continents*. Vol. 2. 2013. P. 299 – 315.

*Ляшенко Сергій, здобувач третього освітнього
наукового рівня вищої освіти
Український державний університет ім. Михайла
Драгоманова*
*Зернецька Алла, доктор філологічних наук, професор
Український державний університет ім. Михайла
Драгоманова*

ДОМІНАНТИ ЛІНГВОМЕНТАЛЬНОЇ СУБСФЕРИ ЦІННОСТІ В КАТЕГОРИЗАЦІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУР

Вступ Загальновідомо, що мова є не лише засобом спілкування, а й способом сприйняття світу, його відображенням у свідомості людини. Різні народи мають специфічне й різноманітне бачення світу. Людина сприймає світ крізь призму як свого індивідуального досвіду, так і суспільного, у середовищі якого вона засвоїла національні традиції та звичаї. Так, Х. Ортега-і-Гассет зазначає, що "... крізь цей соціальний світ, або світ звичаїв ми бачимо і людей, і світ предметів, бачимо Універсум" [Ортега-І-Гассет, 1, с. 12]. На думку В. Гумбольдта, "мова є ніби зовнішнім проявом духу народів: мова народу є його дух, і дух народу є його мова" [Гумбольдт, 5, с. 26], тобто в мові виявляється культура як цілісна органічна єдність, осередком якої є етичні принципи, оцінки, емоції.

Людина як частина світу завжди перебуває в єдності з ним не тільки душею і тілом, а й думками та почуттями, як суб'єкт практичної діяльності вона пізнає і змінює світ, переживає все, що відбувається у світі навколо неї. Ці переживання належать до сфери емоцій і почуттів. Емоція - частина природи, яка виражається мімікою, жестами (невербально) і словом або сукупністю слів (вербально). Ставлення людини до світу закріплюється у почуттях. Проблема взаємовідносин емоційного і раціонального аспектів, тобто зв'язку "почуттів і розуму", зв'язку емоції з думкою, розумінням, міркуванням є однією зі спірних проблем у вивченні емоційних станів. У зв'язку з цим у теорії емоцій існують два основні напрямки. Один із них сягає ідей Аристотеля [Аристотель, т. 1], який трактував емоції як спосіб розуміння ситуації за більшої чи меншої участі інтелекту. Другий, пізніший, належить до ХІХ ст., до ідей В. Джеймса [The Writings of William James, 1978], який розглядав емоцію як фізіологічну реакцію. Лінгвокогнітивні аспекти емоцій, їх концептуалізація, категоризація та вербалізація посідають значне місце в сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Позаду залишилася давня суперечка серед таких лінгвістів, як Ш. Баллі, М. Брель, К. Бюлер, Г. Гійом, ван Гіннекен, Е. Сепір та ін., стосовно того, чи варто вивчати емоційні складові в рамках лінгвістики. Деякі вчені (К. Бюлер, Е. Сепір, Г. Гійом) були переконані в тому, що домінантною в мові є когнітивна функція, а тому вивчення емоційного компонента повинно бути виведене з кола лінгвістичних досліджень. Інші дослідники (Ш. Баллі, ванн Гіннекен, М.

Брель), навпаки, вважали вираження емоцій центральною функцією мови. Однак у сучасній лінгвістиці емоцій уже не викликає сумніву той факт, що емоції тісно пов'язані з когнітивними процесами людини та включені безпосередньо до структури її свідомості й мислення. Тому нині питання мовної концептуалізації та категоризації емоцій дедалі більше привертають увагу дослідників-лінгвістів. Про складність емоцій як об'єкта дослідження свідчить те, що досі не існує однозначного визначення поняття "емоція", яке розглядають і як психологічне явище, і як тип поведінки, і як психічну діяльність.

Ціль роботи Проте вчені однастайні в тому, що емоції включені в структуру свідомості та мислення, пов'язані з різними когнітивними процесами. У них не відображається інформація щодо зовнішніх об'єктів, ситуацій, у яких відбувається діяльність суб'єкта, і про те, чи існує між зовнішніми об'єктами зв'язок. Їхньою особливістю є те, що вони безпосередньо виражають відношення між мотивами та їхньою реалізацією, яка пов'язана з цими мотивами діяльності. Це стає можливим, оскільки емоції є особистісними утвореннями.

- предметні почуття - матеріальні інтереси, пов'язані з майновими відносинами, із зайняттям різними видами діяльності (за одночасного захоплення одними видами діяльності та почуття відрази щодо інших);

- узагальнені почуття світосприйняття - духовні, моральні потреби, пов'язані з моральним ставленням людини до навколишньої дійсності.

Отже, емоції, імовірно, становлять єдність інтелекту і короточасного емоційного стану (афекту), і, загалом, мають універсальний характер. Слід зазначити, що у вирішенні цього питання намітилося кілька напрямів:

- культурно-релятивістський, у якому самі емоції та здатність до їх переживання залежать від типу лінгвокультурної та лінгвоетнічної належності;

- універсальний, згідно з яким емоції постають універсальними категоріями. Незалежно від лінгвокультурної та лінгвоетнічної приналежності людини, будь-яка емоція відкрита для переживання. Національну специфіку мають не самі емоції, а ставлення до них. Зв'язок емоцій і когнітивних процесів в емотіології зумовлюється тим, що когніція, будучи емоціогенною, сприяє появі емоцій, які, своєю чергою, впливають на когніцію за рахунок втручання в усі когнітивні процеси. Таким чином, суть лінгвістичної теорії емоцій полягає у вибіркового відображенні людиною навколишнього світу, тобто у виокремленні людиною винятково того, що становить для неї цінність саме в той момент.

На думку деяких учених, вербалізація емоцій за допомогою мовних засобів має суб'єктивний характер. Завдяки емоціям відбувається формування так званої опосередкованої реальності, що ґрунтується на лексико-граматичних категоріях і навіть ідеології, що дає змогу відтворити цілісність мовної картини світу. Інакше кажучи, світ відображається через призму мови лише в опосередкованому, суб'єктивному вигляді [5, с. 127]. Під час вивчення емоцій важливо враховувати, що вони є абстрактними розумовими одиницями, які відображають у мовній свідомості людини весь накопичений нею

ретроспективний досвід у вигляді уявлень про емоції

- універсальних і культурно-специфічних, - які інтегрують у собі різні картини світу (мовну, концептуальну та емоційну).

Матеріали та методи У зв'язку з викладеним вище, вивчення лінгвокогнітивних особливостей емотивної субсфери в структурі лінгвоментальної антропосфери дає змогу розкрити доволі складну сутність вербалізованих концептів емоцій, категоризація яких може бути подана в різних ракурсах:

1) з точки зору словникового статусу лексем і фразеологічних одиниць, що вербалізує той чи інший концепт, як номінації *емоції*;

2) з точки зору вербалізованого статусу концептів у наївній картині світу як середовищі їхнього мовного існування;

3) з точки зору їхньої актуальності для лінгвокультурного аналізу. Виходячи з наведеного вище опису категоризації, у субсфері ЕМОЦІЇ буде виокремлено доміанти (категоріальні доміанти) - монополярні, що є універсальними в усіх лінгвокультурах, і біполярні, що є специфічними та культурно маркованими. Стає очевидним, що традиції та звичаї, характер, особливості ведення побуту, стереотипні уявлення та моделі поведінки, іншими словами, соціально-культурні та психологічні характеристики, що складаються впродовж усього періоду становлення певної лінгвокультури, впливають на формування емоційної субсфери. Їхнє врахування, безумовно, є важливим для лінгвокультурологічних робіт, зокрема, для адекватного вивчення особливостей концептуалізації та категоризації лінгвоментальної антропосфери в різних лінгвокультурах.

Результати та обговорення Для вирішення питання вибору конкретного мовного матеріалу для дослідження, на нашу думку, може бути використана типологія емоцій, заснована на так званих базових або фундаментальних емоціях, наприклад, модель емоцій. Як 8 фундаментальних емоційних станів виступають: *joy* (радість), *trust* (довіра), *fear* (страх), *surprise* (здивування), *sadness* (печаль), *disgust* (відраза), *anger* (гнів), *anticipation* (настороженість) [1, с. 62]. У межах цієї роботи ми виокремили для дослідження емоції радості, печалі, сміливості, страху, об'єднані бінарними зв'язками. Радість і печаль належать до фундаментальних емоцій, мають полярну емоційну природу й оптимізують процес комунікації. Радість і смуток є емоційними складовими аксіологічних категорій, мають високий рівень семантичної насиченості та етнокультурну специфіку.

Висновки Страх є однією з найважливіших емоцій людини, що зумовлює процес пізнання та орієнтації людини у світі, характеризуючись біологічними, психологічними та соціокультурними вимірами. Страх - це фундаментальна здатність людської істоти, природна універсальна базова емоція, що відображає інстинкт самозбереження.

Сміливість не є емоцією в чистому вигляді, це - психоемоційний стан людини позитивного спектра, її здатність долати почуття страху, нерішучості та розгубленості. Незважаючи на гетерогенну природу репрезентованості радості,

смутку, сміливості, страху в емоційно-вольовій сфері людини, ми вважаємо обґрунтованим включити їх до аналізу в структурі підсфери ЕМОЦІЇ.

Організаційними стрижнями лінгвокогнітивного осмислення вищевказаних емоцій є концепти РАДІСТЬ, СУМУЛ, СМІЛИВІСТЬ, СТРАХ, у яких маніфестуються домінантні ознаки в лексикографічній, образній та наївній мовних картинах світу в українській, британській, американській лінгвокультурах.

Нами здійснено аналіз статей авторитетних тлумачних і фразеологічних словників української та англійської мов, даних Національного корпусу української мови, Корпусу текстів української мови (Корпус текстів української мови), Британського національного корпусу (The British National Corpus) та Корпусу сучасної американської англійської мови (The Corpus of Contemporary American English), які в сукупності містять кілька сотень мільйонів прикладів використання слів в усному та письмовому мовленні різних жанрів усіх вікових категорій і соціальних верств. У результаті аналізу було виявлено й описано особливості концептуалізації та категоризації емотивних субсфер в опозиціях РАДІСТЬ - БУДЬ і СМІЛИВІСТЬ – СТРАХ українській, британській та американській лінгвокультурах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Murray, Ch. Losing Ground : American Social Policy, 1950–1980 / Ch. Murray. – New York : Basic Books, 1984. – 323 p.
2. Norman, D. A. Explorations in cognition / D. A. Norman, D. E. Rumelhart. – San Francisco : W. H. Freeman, 1975. – 430 p.
3. Paivio, A. Abstractness, imagery, and meaningfulness in paired-associate learning // Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior. – 1965. – Vol 4 (1). – P. 32–38.
4. Plutchik, R. The Emotions : Facts, Theories, and a New Model / R. Plutchik. – New York : Random House, 1962. – 228 p.
5. Quine, W. V. From a Logical Point of View : Nine Logico-Philosophical Essays / W. V. Quine. – Harvard University Press, 1953. – 184 p.
6. Rayman, P. Creating a Research and Public Policy Agenda for Work, Family, and Community / P. Rayman, A. Bookman // The Annals of the American Academy of Political and Social Science. – 1999. – Vol. 562 (1). – P. 191–211.

LINGUISTIC AND RHETORICAL CHARACTERISTICS OF JANE OSBORNE'S SPEECH "WARMING OUR WORLD AND CHILLING OUR FUTURE"

The speech chosen for analysis is dedicated to an extremely important environmental problem of our time - global warming.

Characterizing Jane Osborne's speech "Warming our world and chilling our future" [1], it should be noted that the text of the speech contains all the compositional elements of a public speech.

The speech begins with an introduction, where the speaker indicates the topic of the speech, introduces general information about the problem [1, p 12]. To attract the audience's attention, the speaker uses a joke-telling an episode from the life of the American writer Mark Twain, based on an aphoristic statement:

*...When **Mark Twain** was in London in 1897, a rumor reached the editor of the New York Journal, who immediately wired his London correspondent: "Hear Mark Twain Died, send 1000 words." „Report of my Death Greatly exaggerated”...*

The transition to the main part begins again with a repetition of the main thesis of the speech, once again drawing attention to the topic of global warming:

Today, I want to share what I've learned about global warming and its causes.

Before delivering the main content, the speaker briefly outlines his or her speech, thus organizing his or her thoughts, and presents the structure of the speech to the audience. To do this, the author uses lexical items called connections.

***First**, I'd like to define global warming. **Second**, describe how the loss of woodlands contributes to global warming. **Third**, discuss the impact of industrial emissions, and **fourth**, examine the impact of our increased energy consumption on global warming.*

Thus, the analyzed speech is distinguished by its clear and logical compositional structure, which contributes to an adequate understanding of the main idea of the speech.

The main purpose of the analyzed speech is to communicate certain information, but, like any public speech, it aims not only to inform what "Global Warming" is, but also to make the listeners think about the consequences of this terrible environmental hazard, and to convince the listeners to act and save the environment [2, p 98].

Since the main purpose of the speech under our analysis is to inform, to reveal the essence of such an environmental catastrophe as global warming, the speaker uses a significant amount of special and terminological vocabulary from the field of ecology, nature conservation, and medicine.

For example, Part I uses the following chemical terms: *concentration, carbon dioxide, atmosphere, CO₂*.

In Part III, chemical terminology is widely used: *ozone layer, ultraviolet radiation*;

Part IV uses terminology from the field of ecology and nature conservation: *energy consumption, fossil fuel, gas-guzzlers*.

Along with the terminological vocabulary, the speech under study uses neutral vocabulary and no words of high stylistic tone, because the topic is of concern to everyone, concerns everyone.

Despite its small volume, the speech we analyzed is very vivid and emotionally expressive. The linguistic and stylistic means used help to create the appropriate mood in the audience and help to convey the main idea of the speech to each listener.

The title of the speech, "*Warming our World and Chilling our Future*," based on an antithesis, attracts attention with its originality and non-triviality. It sets the listener up for the idea that by contributing to global warming and participating personally, everyone is destroying their own future and the future of their children.

The repetition of the conjunction and creates a peculiar rhythm of the sentence and intonationally highlights each contextual synonym (*alive, well, thriving*) and creates an effect of escalation, where the last element *thriving* is the most logically and emotionally loaded.

In the final part of the speech, the effect of deceived expectation is created, based on the unexpected conjugation of verbs: *listen, watch, smell*:

*If you want to know why we have global warming, **listen for the falling trees, watch the industrial smokestacks** darkening the sky, **and smell the exhaust fumes** we are pumping into the air.*

After these verbs, one might expect the appearance of words denoting something positive, but in this case, words with negative meanings are used: *the falling trees, the industrial smokestacks, the exhaust fumes*, which reinforce the impression of the terrible consequences of the disaster.

The syntactic structure of the speech sentences is no less expressive. The quantitative analysis shows that simple two-part sentences (27 cases) prevail over complex sentences (15 cases). Moreover, simple sentences are mostly used in the main part, which refers to the negative consequences of global warming, for example:

There could be dramatic climate changes

There could be rising sea levels that would destroy coastal areas

There could be serious health problems.

This feature of the syntactic structure of sentences in the information part contributes to an adequate reflection of the essence of such a complex phenomenon as Global Warming using the appropriate scientific terminology [3, p 45].

The speech uses parallel constructions with full repetition of syntactic structures. For example:

There could be dramatic climate changes.

There could be drought in the middle of continents.

There could be many severe storms.

There could be serious health problems.

This expressive means of the syntactic level creates a rhythmic organization of the statement. Repeated constructions become the background and expressively emphasize the problem of global warming and climate change on the planet: *There could be **drought** in the middle of continents* and on people's health: *skin cancer, cataracts, immune systems*.

Thus, the speech we have analyzed is characterized by a large number of stylistic devices and techniques that carry an emotional load and are intended to appeal to the audience.

REFERENCES

1. Hussain, S. S., Ali, A. M., Kasim, Z. M., Jalaluddin, I. (2020). A Review on the Rhetorical Structure and Linguistic Features of Corporate Annual Reports.
2. Lucas, Stephen E. (2004). The art of public speaking (8th edition). New York: McGraw-Hill.
3. Valenzano, J.M., Kuypers, J.A., & Braden, S.W. (2019). The speaker: The tradition and practice of public speaking: 4th edition.

SOURCES

1. Osborn, Jane „Warming our world and chilling our future” URL: www.facebook.com/people/Jane-Osborne/

*Олена Михайловська, викладач
Діана Атаманська, студентка 4 курсу
Державний університет «Житомирська політехніка»*

СТИЛІСТИЧНІ ПРИЙОМИ У АНГЛОМОВНОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ

Музика є частиною життя кожної людини. Незалежно від того, чи є ви активним поціновувачем цього мистецтва, ви точно чули сотні пісень через телебачення, радіо, соціальні мережі й т.п. Та пісні це не просто три хвилини ейфорії, вони здатні змінити мову, додаючи до неї нових виразів, або змінюючи сенс вже існуючих фраз. Саме тому, аналізування стилістики англomовних пісень є важливим та актуальним, бо допомагає прослідкувати за подібними змінами у мові.

Об'єкт дослідження: Тексти пісень англomовних пісень різних жанрів. Предмет дослідження: Художні засоби, застосовані в англomовних піснях різних жанрів. Метою дослідження є вивчення ролі художніх засобів в англomовних піснях та їх вплив на мову та суспільство. Завдання дослідження полягають у вивченні особливостей вживання художніх засобів в англomовних піснях та їх вплив на мову та суспільство.

Стилістика – це галузь лінгвістики, що вивчає стиль текстів, особливо художніх, зосереджуючись на тропях, фігурах та риторичних прийомах, що були застосовані у даних текстах. Таким чином, здійснюється лінгвістичний аналіз тексту на різноманітність та виразність письма.

Основою стилістичних прийомів є синтагматичні відношення, що виникають між стилістично різноякісними одиницями мови. Стилістичних прийомів багато і всі вони різні, через те, що таких одиниць мови теж багато.

У літературі існує безліч елементів стилю, таких як: настрій, жаргон, символізм, тон, погляд, конкретної особи, на щось і т.д. Усе це також можна знайти у текстах англomовних пісень. Наприклад, у пісні Tom Odell – «Another love», чітко прописаний сумний настрій і тон, згадуючи у тексті спогади про минуле, бажання плакати та боротися за своє кохання «All my tears are been used up. On another love.». На противагу, можна розглянути пісню Lady Gaga, Beyoncé – «Telephone», текст якої показує абсолютну байдужість до колишніх стосунків під танцювальну мелодію «Stop calling. I don't wanna talk anymore». Обидві пісні також є поглядом співаків на їхні стосунки.

У сучасних піснях також можна почути вставлені у текст діалоги, що оповідають якусь ситуацію. Наприклад, в англomовній версії пісні Jimin – «Like Crazy», можна почути розмову, між чоловіком та жінкою на початку пісні, та коментар, лише чоловіка, вкінці «Oh, alone again... What's the point?». Подібні діалоги можуть надати пісні нового значення, або ж бути цікавим та незвичним прийомом, що лишає слухачеві певну загадку, як от у пісні MELOVIN – «Your Entertainment», де вкінці звучить якась новина, яку оголошують двоє кореспондентів «The police won't provide. Won't comment on what happened until all of the details are clarified.». Чи справді щось подібне сталося у реальному житті співака, чи це просто цікавий прийом, що додає пісні певного шарму? Слухачі можуть лише здогадуватись.

Розвиток персонажа є чи не найголовнішим у будь-якому художньому творі. У піснях це певна розповідь співаків, у якій вони оспівують власний, або чужий, досвід, урок з життя. Теми можуть бути різними, від невдалих стосунків до втрати близької людини. Візьмемо до прикладу пісні співачки Melanie Martinez, що часто висвітлює серйозні проблеми суспільства у своїх піснях. У пісні «Dollhouse» вона розповідає про ідеальну картинку сім'ї, справжні проблеми якої видно лише за шторами. При цьому, вона оспівує сімейні зради, алкоголізм та проблеми з наркотиками. У пісні «Mrs. Potato Head» співачка піднімає тему краси та пластичної хірургії, вплив суспільства на думку молодих дівчат та те, що «No one will love you if you're unattractive». Таким чином, пісні можуть привернути увагу до важливих тем, або ж допомогти людям зрозуміти, що вони знаходяться у досить складній ситуації, що є нормою, і з неї потрібно виходити.

Інші стилістичні елементи є не менш важливими, як для художніх творів, так і для пісень. Це метафора, асонанс, алітерація, епітети повторення тощо.

Епітет – це слово, чи словосполучення, що допомагає слову набутися нового значення, або смислового відтінку. Наприклад, у пісні Lana Del Rey –

«Black Beauty» є такі епітети: I paint my nails black, I dye my hair a darker shade of brown, my wedding dress black leather too.

Повтори є чи не в кожній пісні, де вони зловживають, будуючи на них усю пісню, де вони необхідні, для експресії та емоційності. Сам приспів у пісні вже є повтором. Повернемося до пісні «Another love», де ми чуємо такі рядки: «On another love, another love. All my tears are been used up. On another love.» Повтором також може бути концентрація уваги на певному слові, фразі.

Анафора – це повторення початкових звуків, чи слів суміжних відрізків мовлення. Наприклад, у наступних рядках пісні Ellie Goulding – «My Blood», «And God knows, I'm not dying but I bleed now. And God knows, it's the only way to heal now.».

Епіфора – це повторення кінцевого елемента слова в декількох висловлюваннях. Такий прийом можна спостерігати у пісні Linking Park – «In the End, у куплеті «One thing, I don't know why. It doesn't even matter how hard you try.».

Поліптотон – це повторення слів у різних граматичних формах для надання емоційної маркованості. Цей прийом є у пісні MELOVIN – «Dreamer», у рядках «Dreamlover dreamlover. I wanna keep you dreaming on.».

Антитеза – зіставлення діаметрально протилежних думок, де часто використовують антоніми. Її можна помітити в пісні Tamer – «Beautiful Crime», у рядках «I have to make an end so we begin» та «This darkness is the light», де кінець потрібен для початку, а темрява це світло.

Ампліфікація – стилістичний прийом, що сприяє посиленню виразності та експресивності мовлення, насичуючи думку синонімами, епітетами, однорідними повторами тощо. Наприклад, у пісні Paris Paloma – «labour», у рядках «All day, every day, therapist, mother, maid. Nymph then a virgin, nurse then a servant. Just an appendage, live to attend him. So that he never lifts a finger.»

Анаклаза надає фразі емоційного забарвлення, через звуконаслідування, речитатив та скандування окремих слів, чи висловів. Розглянемо пісню The Neighbourhood – A Little Death та рядки «Make me feel like I am breathing. Feel like I am human», де акцентується увага на дієслові «feel».

Градація – це поступове наростання, з механізмом поступового розуміння чогось. Це можна побачити у рядках пісні MARINA – «Man's World», «Mother Nature's dying. Nobody's keeping score. I don't wanna live in a man's world anymore.».

Тут співачка оспівує причини, що вплинули на її висновок. Можна також розглянути риторичні питання, що не потребують відповіді, як один з прийомів стилістики, що сприяє експресивності тексту. До прикладу візьмемо пісню Lola Blanc – «Angry Too» та її рядки «Does it keep your blood boiling? Does it make you see red? Do you wanna destroy it?».

Отже, англійські пісні, як у будь-які художні тексти, використовують безліч стилістичних прийомів, роблячи текст цікавішим, загадковішим, більш насиченим сенсом. Абсолютно будь-яка пісня, будь-якого жанру, може бути розібраною у подібному лінгвістичному аналізі, для подальшого вивчення англійською мови та знаходження у ній нових виразів, сенсів.

Досліджуючи стилістичні прийоми у сучасних англомовних піснях, можна помітити, як змінюється мова з часом, знайти нові вирази, новий сленг тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мацько, Л. І. Стилiстичнi прийоми. <https://litmisto.org.ua/?p=7292>
2. Сидоренко, І. Види стилістичних фігур, заснованих на принципі повтору, в сучасних англомовних драматичних текстах. 1–3. http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/sydorenko_vydy.pdf
3. Стилiстичнi прийоми i стилi мовлення. (2022). ni.biz.ua. http://ni.biz.ua/10/10_23/10_231500_stilisticheskie-priemi-i-stili-rechi.html
4. Сухова, А. В. (2019). Стилiстичнi прийоми синтаксису англомовної новели. *Науковi записки Нацiонального унiверситету «Острозька академiя»*, (8), 88–89. https://doi.org/file:///C:/Users/diata/Downloads/nataliia.krushynska,+024_Сухова_Анна_87-90.pdf
5. Nordquist, R. (2010, 25 вересня). *The Elements of Style: Stylistics in Literature*. ThoughtCo.
6. <https://www.thoughtco.com/stylistics-language-studies-1692000>

SESSION WORK № 2

TRANSLATION STUDIES AND LITERARY STUDIES

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ

Розвиток інформаційно-комунікаційних засобів, цифрових та мультимедійних технологій у сучасну інформаційну добу уможлиблює твердження про те, що мова (яка дотепер вважалася чи не єдиним оптимальним і ефективним засобом отримання і передачі інформації) поступово втрачає свою пріоритетну позицію, поступаючись місцем невербальним знакам [6, с. 59]. Спектр комунікаційних модусів розширюється за рахунок інших видів інформації, зокрема візуальної, представленої певним розташуванням вербального контенту, різного роду зображеннями, кольорової гама тощо. Разом із цим, розширюється і понятійний обсяг терміну «текст», який нині позначає не лише традиційний вербальний текст, але і мем, і пост у соціальній мережі, і відео, і подкаст, і вебсайт та ін.

На думку дослідників, поєднання різних семіотичних ресурсів, інтегрованість вербального і паравербальних компонентів у сучасному комунікативному просторі свідчать про його мультимодальний характер [2, с. 316]. Саме тому сучасна лінгвістична парадигма характеризується переорієнтацією з вивчення одношарової семіотичної системи, якою є мова, на аналіз багатшарової (тексто- / аудіо- / візуальної) інформації, репрезентованої у тексті. Оскільки будь-яке використання мови є мультимодальним [див. там само], поняття «мультимодальність» вважається універсальним лінгвістичним феноменом.

Зарубіжні дослідниці Памела Такайосі та Сінтія Селф під **мультимодальними текстами** розуміють тексти, які, окрім вербального складника, містять статичні і рухомі зображення, анімацію, кольори, музику і звуки [2, с. 316]. Ці елементи представлені різними модусами (кодами) сприйняття. Дослідники вирізняють п'ять таких кодів: мовний, візуальний, слуховий, жестовий та просторовий. Кожен код сприйняття є «результатом культурного формування матеріалу шляхом його використання у повсякденній соціальній взаємодії» [1, с. 89]. Стисло схарактеризуємо кожний з них [див. 5].

Мовний код стосується написаних або вимовлених слів. Він охоплює вибір слів, спосіб організації слів у реченнях і абзацах, а також узгодженість слів і думок. Проте мовний код не завжди є ключовим; його значущість залежить і від інших модусів, використаних у тексті, а також від природи тексту та інших чинників. Мовний код репрезентується як у письмовій, так і в аудіо-формах.

Візуальний код включає різноманітні зображення, колір, макет, стиль, розмір і зорову перспективу. **Аудіальний код** передбачає сприйняття музики і звуків, різноманітних звукових ефектів, навколишніх шумів, тиші, тембру голосу, гучності звуку, наголосу і акценту. **Просторовий код** стосується

фізичного оточення, організації та розміщення тексту. **Жестовий код** відноситься до інтерпретації рухів і включає міміку, жести руками, мову тіла та взаємодію між людьми.

Що стосується власне письмових текстів, то, на думку Шеріл Бол та Коліна Чарлтона [2, с. 316], будь-яке поєднання кодів створює мультимодальний текст, тому кожний текст містить у собі більше, ніж один код. Звідси, будь-який письмовий текст є мультимодальним. Так, навіть якщо взяти до прикладу традиційне наукове есе, то можна побачити комбінацію як мінімум трьох модусів: мовного, просторового і візуального. Слова репрезентують мовний модус, береги і відстань між словами – просторовий, а тип і розмір шрифтів, (не)використання курсиву або написання жирним шрифтом – візуальний. В контексті аналізованої проблеми Мелані Гагіч [3, с. 72] зауважує, що в деяких текстах один із модусів може виступати як домінуючий, якому підпорядковуються всі інші модуси тексту (наприклад, у подкасті домінуючим є аудіальний модус).

Виникнення нового об'єкту дослідження – мультимодального тексту – поставило питання про розробку нової методики аналізу, релевантної для вивчення мультимодальних текстів, а також розширило поняття «грамотності» (*literacy*) до «багатограмотності» (*multiliteracies* or *multiple literacies*), яка включає весь діапазон модусів, представлених у тексті [4, с. 77].

Впровадження багатомодальної грамотності є важливим аспектом навчання, оскільки опанування цієї компетенції допомагає студентам визначати способи, якими медіа формують наш світ. Вивчення засад аналізу мультимодальних текстів зумовлює здатність студентів до більш складного розуміння й інтерпретації текстів, з якими вони стикаються.

Фахівці з медіалінгвістики звертають увагу на те, що студенти подекуди вважають, що такі мультимодальні елементи, як, наприклад, мелодія або колір, не є важливими і використовуються лише для аранжування вербальної інформації. Тим самим поза фокусом уваги залишається той факт, що одночасне задіяння різних модусів працює на створення витончених тактик переконання і часто імпліцитно активує культурні стереотипи. З огляду на те, що студенти, зазвичай, є пасивними «споживачами» мультимодальних текстів, необхідність виопрацювання оптимальних моделей аналізу таких текстів, орієнтованих на критичне сприйняття медіа-повідомлень, є цілком очевидною [5].

ЛІТЕРАТУРА

1. Білецька, Т. О., Гаврилюк, О. О. (2022). Мультимодальність текстів сучасних англомовних журналістів-блогерів. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Т. 33 (72). Ч. 1. С. 87-93. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/part_1/15.pdf (дата звернення: 09.05.2024).
2. Фурман, О. М. (2021). Трактатування мультимодальності в сучасних лінгвістичних студіях. *Нова філологія*. Вип. 8. С. 315-320. URL:

<http://www.novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/601> (дата звернення: 10.05.2024).

3. Gagich, M. (2020). An introduction to and strategies for multimodal composing, *Writing Spaces: Readings on Writings*, 3. URL: <http://surl.li/tttvi> (дата звернення: 10.05.2024).

4. Kitson, L. (2011). Reconceptualizing understandings of texts, readers and contexts: One English teacher's response to using multimodal texts and interactive whiteboards. *English in Australia*, 46(3), 76-86. URL: https://search.informit.org/toc/l_engaus/46/3 (дата звернення: 10.05.2024)

5. Supporting Multimodal Literacy / Sweetland Center for Writing. University of Michigan. 23 p. URL: <http://surl.li/ttpro> (дата звернення: 10.05.2024).

6. Zhang, P. (2023). Visual grammar in multimodal discourse. *Athena Transactions in Social Sciences and Humanities.*, 4, 59-65. URL: <https://www.athena-publishing.com/series/atssh/icelaic-22/articles/247/view> (дата звернення: 09.05.2024).

***Olga Semeniuk, Doctor of Philosophy (PhD),
Senior Teacher of Romanic- Germanic Languages Department
National Academy of Security Service of Ukraine***

REVEALING THE WRITER'S PORTRAIT IN PRIVATE EPISTOLARY OF WINSTON AND CLEMENTINE CHURCHILL

Epistolary is a literary genre pertaining to letters, in which writers use letters, journals and diary entries in their work. The epistolary method which was notably used by Samuel Richardson in *Pamela* (1740) and by Jean-Jacques Rousseau in *La nouvelle Héloïse* (1761), “has the advantage of allowing the characters to tell the story in their own words <... > and it presents an intimate view of the character's thoughts and feelings without interference from the author” [4]. Originating from ancient Argon didactic letters, Greek and Roman patterns of epistles (the letters of Cicero, the *Heroides* and Seneca), intimate exchanges between couples span centuries and continents. These personal correspondences are priceless testimonies of historical events and private lives of famous people (Charlotte Brontë's notes, love notes between Anne Boleyn and Henry VIII; love letters of Charles Dickens to Catherine Hogarth). According to Andrea Clarke, “love letters are an expression of intimacy; their words allow us insight into the private relationships of people down the ages” [1].

Margaret Mullet in her study of “*Epistolography*” emphasizes distinctive features of the seven century Byzantine letters which were in Greek as they (the Greeks) could be “ambivalent about the quality of letters as ‘icons of the soul’ or mask – of both a writer and a recipient” [2, p. 882]. At the beginning of XX century

with the development of a modernist movement in literature, Friedrich Nietzsche published his voluminous private correspondences. The special value of his private letters involves revealing the more homely and intimate side of an author's mind and a character, as Nietzsche “exhibits a human heart and a human sympathy” [5, p. 11]. Philosophic concepts of “an ardent love of humanity and an eagerness to promote it to a nobler Destiny” [5, p. 12], influenced the growth of literary techniques such as “stream-of-consciousness”, interior monologue, as well as the use of multiple points-of-view. Modern intimate letter brought into the Ukrainian literature a special form of men's and women's narration techniques, represented by epistolary dialogues of O. Kobylanska – Lesia Ukrayinka, V. Stephanik – V. Morachevskyi; A. Krymskyi – B. Hrinchenko. According to M. Kotsiubynska, «love letters reveal – spontaneously, but in pure form – the true nature of the person, in particular a creative person, the writer» [3, p. 57] (it is my translation here and there – O. S.). Since “love letters fully and clearly portray their author there are the fewest ‘masks’ here and they mostly show faces” [3, p. 55].

The analysis of the literary sources of intimate epistolary illustrate some specific features of personal intimate letters. One of the most distinctive characteristics of love letters is that they always presuppose separation, “since there is a both spatial and a temporal distance between the writer and a recipient, even when actual distance is short, it allows time and space for expression of intimate feelings, imagination and manipulation” [6, p. 565]. Taking into account the previous commentaries of the literary scholars and writers about personal love letters, it is necessary to analyze the character of the sender (the writer) and his emotional connection to the recipient and how these characters, their thoughts and feelings are revealed through intimate correspondences and if there is any mutual reception between the writer and the recipient.

The purpose of this article is to analyse the specific features of the private letters between Winston Churchill and his wife Clementine and also determine the main dominants of revealing the portrait (character) of the writer and also the addressor's personal thoughts and feelings through intimate epistolary of Winston and Clementine Churchill since intimate letters are expressions of the writer's character and reflections of an author's soul as well.

Speaking for themselves, a collection of private letters between Winston Churchill and his wife Clementine, provide an intimate view of both the addressor's and the addressee's personalities, cast a true light on their mutual relationship and create a background for revealing a portrait of Winston Churchill as a writer of voluminous books besides being an important historical document and a part of the national archive in Cambridge, Great Britain.

A great deal of Churchill's personal correspondence with Clementine are lyrical effusions. After their first meeting at a ball in 1904, Winston fell in love with Clementine and initiated writing love exchanges, most of which were emotive letters, filled with sentiments and confessions in love. In one of his charming letters to Clementine Churchill wrote: “*My dearest, I hope you slept like a stone...The purpose of this letter is also to send you heaps of love and four kisses X X X X.*” [7, p. 15].

There are some specific features that make love letters of the first period the most touching. Firstly, there is the mutual acceptance of both characters and secondly, the style of expressing emotions is noted for using of childish terms, creating self-images attributing to pets. The letters of Winston and Clementine were decorated with a drawing or a sketch of a cat, pig or a pug dog in the text or as signatures. Churchill referred to himself in his letters as “Pug” or later “Pig”, Clementine was a “Kat” or “Cat”; she always closed her letters with affectionate words like: “Your loving & tender Clemmie”; “Your loving Clem - Pussy- Bird”. Winston addressed her wife in his long letters “my sweet Pussy cat”, used salutations: “My Darling Clemmie”; “My beloved”; and ended with closing remarks: “With my fondest love Your ever devoted W.”, including sentiments and declarations of love: *“Sweet cat I kiss your vision as it rises before my mind. Your dear heart throbs often in my own. God bless you darling keep you safe & sound. Kiss the P.K. for me all over. With fondest love. W.”* [7, p.30].

Clementine found Churchill's charm and charisma irresistible too. She adored her husband and often expressed her love and open affection for him with tender notes and sweet words. Despite dissimilarities of the couple in taste for people, in their pleasures and choice of holidays, Winston needed her advice at the time of the most “ups and downs” in his political career to deal with frustrations, family losses and hazards of war. He wrote her a letter from France in 1916 in which he adored her and illustrated the picture of the life he had to lead because of “pseudo-friends” and political crisis at home, which disturbed him. He could rely only on his wife and confessed to her in it, *“...my dearest & sweetest. The beauty & strength of your character, & the sagacity of yr judgment are more realised by me every day. I ought to have followed your counsels in my days of prosperity<..> Ungrateful country! Tenderest love to you & and the kittens...”* [7, p. 149].

Letters written in the trenches of the Western Front and at the time of his resignation from the post of the First Lord of the Admiralty in 1915 after the failure of Dardanelles campaign are an extraordinary blend of patriotism, ambition and mutual tenacity – really the heart of their long correspondence, as they convey the most harrowing and moving feelings, since the author deeply felt the political disgrace and reproaches of conscience, from which he might never have recovered without his wife's counsel. In July 1915 Churchill wrote a farewell letter to his wife with preamble: to be sent in the event of his death. He begged his wife: *“Do not grieve for me too much <....> Death is only an incident, and not the most important that happens to us in this state of being. On the whole, especially since I met you, my darling one, I have been happy and you have taught me how noble a woman's heart can be <...>. Meanwhile look forward, feel free, rejoice in life, cherish the children, guard my memory. God bless you, goodbye, W.”* [7, p. 111].

By expressing his sacrificial love, revealing his painful inner fight, all that helped to create richer, more detailed his character's portrait of a person with a subtle soul constitution who could be sensitive at times and sympathetic in spite of misfortunes and tragedies in the life of the Churchills. Churchill was an amazing correspondent and never stopped using complimentary language in his messages to a

wife. They both admitted in their letters: "*I eagerly longed again and again for you to be here*" [7, p. 341]. Churchill, who was a man seeking his place, steering in "troubled waters", emphasized the role of Clementine she played in his life in January 1935. She was a "beacon of sanity" and "a star" to him, with her support he was sure to weather all the stresses and strains: "*In your letter from Madras you wrote some words very dear to me about my having enriched your life. I cannot tell you what pleasure this gave me, because I always feel so overwhelmingly in your debt, if there can be accounts in love*" [7, p. 376].

During the next several decades Churchill's "star" remains the principal theme of the correspondence and its emotional focus.

Churchill's identity, his individual style of covering events in these letters is attributed to his authentic manner of characterizing the details and people due to his own vision of the situation, the aspect of perception it, psychological climate and the objective vision of it so a true to life picture is being emerged due to the combination of such subjective versions of the situation described by the writer. Winston Churchill was capable of more than just bombast, his writing passages as well as speeches are full of playful metaphoric and aphoristic expressions displayed to great effect in this collection too. The language of his letters to his wife contains a wide range of metaphors, allegories and other stylistic or rhetoric techniques which develop sometimes strange but moving epistolary intimacy effects and serve reflections of his emotive and creative nature: "*Your sweetness & beauty have cast a glory upon my life*" [7, p. 39]. Through the prism of the writer's self-characterization the reader receives a portrait of the human being (the writer) with his inner thoughts and feelings, but more fully the writer's character is revealed through the recipient's evaluation and response to the character's personality. We should not miss the letter of Clementine, written in June, 1940 as a response to Churchill's "rough, sarcastic & overbearing manner" of behaviour towards his colleagues and subordinates: "*I must confess that I have noticed a deterioration in your manner & you are not so kind as you used to be <...> With this terrific power you must combine urbanity, kindness and if possible Olympic calm. Besides you won't get the best results by irascibility & rudeness*" [7, p. 454].

Taking into consideration the analysis of the specific features of Winston and Clementine Churchill's private epistolary, it is necessary to conclude that these charming personal letters provide an intimate look at Churchill's character which revolves at the background of political intrigues, ambitions, and remarkable military adventures, that is combined with the love of a wise woman who made a great contribution into literary and political career of Britain's extraordinary genius. Due to a masterful combination of lyrical effusions and epic passages, Winston and Clementine Churchill's private letters, introduced into *Speaking for themselves*, gave us a clearer perception of the subjects that absorbed them revealing private thoughts on love and marriage through the prism of the writer's characterization of self, people, historical and political backgrounds.

REFERENCES

1. BBC – Culture. What history's love letters reveal. [Electronic resource]. Access mode: www.bbc.com/culture/story/20161130
2. Jeffreys, E, Haldon, J., & Cormack, R. (2008). The Oxford Handbook of Byzantine Studies. G. B.: Oxford University Press, pp. 882 – 893.
3. Kotsiubynska, M. (2009). Lysty i liudy. Rozdumy pro epistoliarnu tvor-chist. [Letters and People: Meditations on Epistolary Creation]. K.: Dukh i literatura [The Spirit and the Letter], 582 p.
4. Luebering, J. E. Epistolary novel. Literature. [Electronic resource]. Access mode: <https://www.britannica.com/art/epistolary-novel>
5. Nietzsche, Friedrich. Selected Letters of Friedrich Nietzsche. [Electronic resource]. Access mode: <https://archive.org/details/selectedletterso00nietuoft>
6. Richter, Antje. (2015). A History of Chinese Letters and Epistolary Culture. Boston: Brill Leiden. The Netherlands, 565 p.
7. Soames, Mary. (1998). Speaking for themselves: The Personal letters of Winston and Clementine Churchill / Edited by Mary Soames. Doubleday. London. 702 p.

*Ірина Могілей, старший викладач,
Анна Макота, студентка 3 курсу
Черкаський державний технологічний університет*

АВТОРСЬКИЙ ІДЮСТИЛЬ ЯК КОМПОНЕНТ ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ЖАНРУ ЕСЕ

Відтворення поетичного світу художніх творів вимагає особливих методів відображення реальності і виявляється у необмеженому застосуванні авторської фантазії, художньої вигадки, що надають авторові свободу створення художніх поетичних образів і обставин розвитку сюжету. Дослідження різноманітних форм сучасної світової літератури виявляє її особливий характер, оскільки її можна вважати «особливо насиченою та високою формою дискурсу, яка максимально використовує мовний потенціал, як структурного характеру, так і стилістичного і соціолінгвістичного аспектів» [1, с. 205]. У сучасній художній публіцистиці відбувається обмеження створюваних образів реальністю фактів, публіцистичний твір зрідка спирається на вигадки та домисли, адже оперує фактами, так само як авторськими здогадками та гіпотезами, висунутими на основі цих фактів.

Одним з предметів зображення художньої публіцистики є людська спільнота, окремі персоналії, характери, історичні долі людей і людства. Публіцистичний твір містить узагальнення, зроблені через призму зображення індивідуальності, що поєднується із поетичною матрицею публіцистики, а саме її образно-символьним прочитанням. Письменник-публіцист здатен в усьому

бачити численні вираження реальності, тому присутність автора у публіцистичному творі зазвичай дуже відчутна, адже його власна особистість, формуючи образно-символьне прочитання дійсних фактів, подій та явищ виходить на новий рівень авторської інтерпретації реальності. Метою даної розвідки є дослідження ідіостилістичних характеристик англomовного есе.

Жанрові особливості творів художньої публіцистики, до яких належить есе «Рідна мова» (Mother Tongue, 1990) Білла Брайсона, сучасного американського автора, журналіста й публіциста, співвіднесені із характеристиками його власної авторської манери, зумовлені світоглядом автора, його власним поглядом на світ, впливом сучасної йому естетики і використанням художніх засобів зображення у їхньому взаємному зв'язку.

Загалом книга Б. Брайсона має повну назву «Рідна мова, або англійська мова: чому вона така, якою є» (The Mother Tongue: English and how it got that way) і присвячена кільком питанням походження, розвитку й розквіту англійської мови у тій колишній і сучасній формах, якими користувалися й користуються мешканці Британії. Британська культура постає цікавою темою принаймні кількох творів Брайсона, адже, народившись у 1951 році у штаті Огайо, він провів дитинство у штаті Айова, США, з 1973 року подорожував Англією, повернувшись до США, завершив вищу освіту у 1975-1977, коли знову виїхав до Британії, де оселився у графстві Йоркшир, прийнявши подвійне громадянство. Він з 1977 року, згодом разом із своєю родиною, впродовж майже двох десятиліть мешкав там, коли знову переселився до США, де наразі мешкає у штаті Нью Гемпшир. За літературними чатами, датованими 2024 роком, письменницький доробок Б. Брайсона налічує 10 творів жанру публіцистичного есе або, серед інших, журнального репортажу про подорожі: Брайсон багато подорожував і всюди збагачувався враженнями від різноманітних країн. Британії присвячені його твори «Нотатки з маленького острова» (The Notes from a Small Island) і «Дорога у Малий Дрібблінг» (The Road to Little Dribbling), а також «Рідна мова» (Mother Tongue). Творчий доробок Б. Брайсона завжди одержував блискучу оцінку критики, його книги зазвичай долучені до європейських журналістських бестселерів. Публіцистична домінанта його письменницької кар'єри є важливою складовою власної версії перекладу уривку з твору «Рідна мова».

В основі комунікативного завдання, яке виконують тексти публіцистичного спрямування, завжди знаходиться висловлення когнітивної, тобто пізнавальної, інформації. Втім, стосовно художньої публіцистики, цю пізнавальну інформацію подано крізь призму бачення самого автора та за допомогою обраних ним засобів художнього зображення. Есеїстика Б. Брайсона містить низку притаманних художній публіцистиці рис: не лише журналістський фактаж, точну й цікаву інформацію, але й власні думки автора, його емотивні оцінки персонажів і подій, ознаки його власного ставлення до матеріалу.

Присутність автора тут завжди є відчутною завдяки висловленню його персонального світоглядного переконання, через його авторське мовлення, яке

спрямовує нас до його особистості. Так формується уявлення про авторський ідіостиль Білла Брайсона, досвідченого журналіста й дописувача англомовних друкованих видань.

Авторський гумор, його прагматична самоіронія, подекуди сарказм і парадоксальність мовлення стосуються не лише фактів, але й його власних оцінювальних суджень: *Not to put too fine a point on it, **the labels are largely meaningless**. We seldom stop to think about it, but **some of the most basic concepts in English are naggingly difficult to define*** [4, p.125] або: *The process is called ellipsis and is certainly very **nifty**. Would that **I could do the same with my bank account*** [4, p. 126]. Так само характерним для його ідіостилу є використання, поряд із термінологічною лексикою, просторічних висловлювань або лексики зниженого стилістичного регістру: *Making English grammar conform to Latin rules **is like asking people to play baseball using the rules of football*** [4, p. 128], що підкреслює притаманні цьому жанру суб'єктивізовані, емоційно-забарвлені риси оповіді [2, с. 96].

Емоційно-оцінювальна лексика творів жанру есеїстики, якому не надається ефект об'єктивного й беземоційного наративу, певним чином формує їх публіцистичний ресурс, до прикладу: *Such actions underline the one almost **inevitable** shortcoming of national academies. However **progressive and far- seeing** they may be to begin with, they almost always exert over time a **depressive** effect on change* [4, p. 130]. Так само: *English grammar is so **complex and confusing** for the one **very simple** reason that its rules and terminology are based on Latin - a language with which it has **precious** little in common* [4, p. 128].

Фразеологізми є так само важливою складовою прагматичного ресурсу твору авторської есеїстики, адже їх застосування розкриває художні можливості публіцистичного мовлення, наприклад: *The complexities of English are such that the **authorities themselves often stumble*** [4, p. 127].

Художній арсенал гумористичних засобів стилістичного оформлення творів Б. Брайсона містить різноманітні прийоми, серед інших, парадокс, або твердження, побудоване на самозапереченні [3, с. 8], у фрагменті: *However **progressive and far- seeing** they may be to begin with, they almost always **exert** over time a **depressive effect** on change* [4, p. 130]; так само, прийом іронії, що часто відображає до певної міри викривлену картину світу, застосовану задля підкреслення головної ідеї висловлення [3, с. 62]: *...**the forty venerable members of the academy were, to quote the Sunday Times, 'up in apoplectic arms at the thought of tampering with something as sacred as French spelling*** [4, p.130], або антитези, що полягає у представленні семантично протиставних тверджень [3, с. 68], як-от: *and in all controversies, it is better to wait the decisions of time, which are **slow and sure**, than to take those of synods, which are often **hasty and injudicious*** [4, p. 131].

Так само помітними засобами стилістичного оформлення ідей й думок твору є метафори у тексті уривку: *So it is probably fortunate that **the English-speaking world never saddled itself with such a body**, [4, p. 130], або: *and for the next two centuries **many others would echo his view*** [4, p. 129].*

До засобів синтаксичного стилістичного оформлення публіцистичної оповіді відносимо випадок паралелізму, одночасного або паралельного застосування однакових за будовою форм, на початку або наприкінці речення: *Instead of using loads of different verb forms, we use just a few forms but employ them in loads of ways* [4, p. 125].

Візуальний ефект есеїстики Б. Брайсона є відчутним, адже автор запрошує читача до розмови, дискусії, спонукає до роздумів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Делабастіта, Дірк. (2020). Літературознавство і перекладознавство. В: Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : Переклад з англ. За ред.: Івз Гамбієрта та Люка ван Дорслара; за заг. ред.: О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця: Нова Книга. 552 с.
2. Дубенко, О. Ю. (2005). Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник. Вінниця: Нова Книга. 224 с.
3. Єфімов, Л. П., Ясінецька, О.А. (2004). Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз. Посiбник. Вінниця: Нова Книга, 2004. 240 с.
4. Bryson, B. (2009). *Mother Tongue*. London : Penguin Books. 270 p.

Богдан Білоус, к. філол. н., доцент

Державний університет «Житомирська політехніка»

СУЧАСНА ЛЕКСИКА МІЛІТАРІ В КОНТЕКСТІ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

Відбувається активізація та актуалізація лексики мілітарі у зв'язку із триванням російсько-української війни. Окреслюються особливості англомовної військової лексики в контексті англо-українського перекладу на матеріалі сучасних словників та усного мовлення, які не обмежуються військовою термінологією і містять лексичні одиниці військової лексики. До військової лексики або ж лексики мілітарі належать неоднорідні за своєю функціональною характеристикою лексичні одиниці: емоційно забарвлені жаргонізми, терміни, колоквіалізми, які часто постають стилістичними синонімами військових термінів.

Військові терміни характеризуються відповідністю денотату, однозначністю у межах певної терміносистеми, системністю, точністю, відсутністю експресії, стилістичною нейтральністю, незалежністю від контексту. Мілітарі лексиці властиві експресивність, емоційна забарвленість, інтертекстуальний характер, залежність від контексту, наявність конотативних значень. Наголошено, що військова лексика наразі широко вживається поза межами військового дискурсу, а постійний розвиток та збагачення військової

лексики в умовах інтенсифікації міжкультурних контактів військових вимагає постійного перегляду існуючих відповідників та підбору відповідників неологізмам. З'ясовано, що підбір українських відповідників як англومовним військовим термінам, жаргонізмам, відбувається на основі традиційних способів перекладу: транслітерації та транскрипції, калькування, прямого включення, приблизного перекладу.

Слово мілітарі стало сучасним неологізмом та вживається в широкому та вузькому значеннях.

Сфери застосування лексики мілітарі: у письмовому мовленні - мас-медіа, аналітичні статті про війну, публіцистика; в усному мовленні - обговорення військових подій, волонтерський рух, збір допомоги армії. Використання різноманітних стилів мови є важливою характерною ознакою вживання лексики мілітарі в українській та англійській мовах.

Тематика лексики мілітарі містить різноманітні назви, терміни, сленг, жаргон. Найуживаніша група лексики це слова неологізми та безпосередньо англо-український переклад або ж військовий переклад.

Військовий переклад є спеціальним видом міжкультурної двосторонньої й двомовної комунікації, має своїм об'єктом тексти військової тематики і здійснюється в різноманітних умовах (як звичайних так і екстремальних) військової служби в військово-політичній, військово-технічній і військово-спеціальних сферах діяльності збройних сил за мовним посередництвом військового перекладача [1]. В Україні значний внесок у розвиток військового перекладознавства зробили В.В. Балабін [2], М.Б. Білан [3], В.М. Лісовський [4] та інші.

Особливості (специфіка) перекладу англومовної військової лексики у сучасному інформаційному просторі. Засвоєння українською мовою англومовної військової лексики. Чи можливі українські відповідники лексичним одиницям на позначення військових понять? Чи варто застосовувати ці відповідники, якщо вони є. Це актуальні питання саме специфіки перекладу та інтерпретації понять лексики мілітарі.

Абревіатури та різноманітні скорочення становлять великий шар військової термінології, зазвичай відтворюються різноманітними засобами та прийомами, серед яких домінують розшифрування абревіатури та надання українського відповідника та експлікації, наприклад: AFOSI (Air Force Office of Special Investigations) – Управління спеціальних розслідувань ВПС; FA (Field Artillery) – польова артилерія; HIMAD (high-to-medium altitude air defense) – ППО в діапазоні великих та середніх висот; IFV (infantry fighting vehicle) – БМП (бойова машина піхоти); LOAC (law of armed conflict) – право збройних конфліктів; SSORD (service support order) – наказ щодо забезпечення бойових дій, HIMARS (Hight Mobility Artillery Rocket System) – HIMARS (високомобільна артилерійська ракетна система), ATACMS (Army Tactical Missile System) – армійська тактична ракетна система.

Описовий переклад використовується у тих випадках, коли неможливо підібрати відповідник терміну військової сфери. Так, термін facility немає

українського відповідника одним словом, тож українською цей термін можна перекласти як спеціально обладнане приміщення, будівля; матеріально-технічний засіб; термін *entire performance* у військовій сфері означає службову характеристику за весь період служби офіцера; *Command and Signal* – розпорядження щодо організації зв'язку та розташування командних пунктів (пункт бойового наказу); *clothing allowance* – грошова надбавка на одержання форми одягу.

Висновок: зміни в історико-суспільному житті України, захист незалежності, активізація міжнародних зв'язків зумовили поширення англійської військової лексики, що в наш час є закономірним явищем. Переклад такої лексики та впровадження її у письмовому та усному мовленні вимагають від перекладачів уважного та виваженого підходу, щоб не знеособити національного колориту української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабін, В. В. Визначення поняття «військовий переклад». Філологічні трактати. 2018. Том 10. № 2. С. 7-14. doi: [https://doi.org/10.21272/Ftrk.2018.10\(3\)-01](https://doi.org/10.21272/Ftrk.2018.10(3)-01)
3. Балабін, В. В. Теоретичні засади військового перекладу в Україні : монографія. К. : Логос, 2018. 492 с. 3. Білан М. Б. Лексико-семантичні проблеми військового перекладу / редкол. : М. Б. Білан (гол. ред.) К. : Логос, 2010. 244 с.
4. Лісовський, В. М. Військово-спеціальний переклад: (англ. мова). підручник у трьох томах. К. : ВІКНУ, 2017.
5. Литовченко, І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія ; за ред. проф. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2016. 206 с.
6. Зацний, Ю. А., Семенчук, А. Б. Антитерористична боротьба і поповнення словникового складу сучасної англійської мови : монографія. Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2014. 209 с.
7. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. Joint Publication 1-02. (As Amended Through 15 February 2016). Washington D.C.: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2016. 699 p. URL: https://irp.fas.org/doddir/dod/jp1_02.pdf (дата звернення: 14.09.2022)

*Леся Гречуха, к.філол.н., доцент
доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу
Черкаський державний технологічний університет*

МАНІПУЛЯЦІЯ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА ФЕЙКОВІ НОВИНИ В ОНЛАЙН СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ

В епоху цифрових технологій та соціальних медіа, проблема маніпуляції інформацією та розповсюдження фейкових новин нині стала однією з найбільш гострих і руйнівних загроз для суспільства. Он-лайн середовище, з його швидкістю передачі даних та широким охопленням аудиторії, створило сприятливі умови для поширення дезінформації та пропаганди. Ця розвідка присвячена узагальненому аналізу феномену маніпуляції інформацією та фейкових новин в он-лайн просторі, їх впливу на суспільство.

До проблеми вивчення питань маніпуляції та розміщення фейкової інформації в он-лайн просторі звертаються багато науковців. Серед них варто згадати Кейт Старбьорд, професорку інформатики та інженерії систем в Університеті Вашингтону, яка вивчає поширення дезінформації та маніпуляції в соціальних медіа під час криз та надзвичайних ситуацій. Роботи Філіпа Н. Говарда, директора Оксфордського проєкту з дослідження пропаганди в Інтернеті та засновника Оксфордського центру досліджень Інтернету, фокусуються на поширенні дезінформації через автоматизовані акаунти та організованій маніпуляції суспільною думкою.

Самар Маджід, викладачка комунікації в Університеті Лідса, досліджує використання автоматизованих акаунтів і ботів для маніпуляції онлайн-контентом. Бенціон Бахрах, викладач інформатики в Університеті Цюриха, аналізує різні аспекти боротьби з дезінформацією в мережі Інтернет, зокрема методи автоматичного виявлення фейкових новин. Наукові роботи Джоани Донован, дослідниці в Гарвардському центрі з вивчення Інтернету та суспільства, зосереджені на проблемах медіаграмотності, пропаганди та маніпулятивних медіа-практик. Наталія Черниш, викладачка в Школі комунікацій Університету штату Огайо, сконцентрована на вивченні проблематики поширення дезінформації та фейкових новин в Україні та Східній Європі.

Серед вітчизняних дослідників до проблематики виявлення та запобігання поширення фейкової інформації зверталися Георгій Почепцов, професор кафедри теорії та практики комунікації Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка; Іван Малович, експерт з медіа грамотності; Марія Зубар, експертка з питань медіаграмотності та боротьби з фейками; Дмитро Дубов, доцент кафедри зв'язків з громадськістю Інституту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка; Єва Жарова, старша наукова співробітниця Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Роман Шутов, науковий співробітник Інституту журналістики КНУ ім. Т.Шевченка, експерт з питань фейків та маніпуляцій у ЗМІ; Тетяна Монахова, директорка Українського інституту вивчення екстремізму, та багато інших. Варто також згадати

колективи науковців з Українського католицького університету та Національного університету "Києво-Могилянська академія", які активно працюють над питаннями медіаграмотності та протидії дезінформації. Втім, попри чисельні наукові розвідки проблеми локалізації поширення та ідентифікації неправдивої інформації залишається актуальною, зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій та звернення до можливостей штучного інтелекту, здатного за незначний час згенерувати будь-яку інформацію.

Отже, маніпуляція інформацією - це навмисне спотворення або викривлення фактів з метою впливу на громадську думку, поведінку чи рішення. Фейкові новини, у свою чергу, є формою дезінформації, яка представляє помилкову або свідомо сфабриковану інформацію під виглядом справжніх новин. Існує ряд причин, що сприяють поширенню фейкових новин в он-лайн середовищі. Серед них можна виділити політичні та ідеологічні цілі, фінансова вигода задля збільшення трафіку, психологічні фактори тощо. Існує ряд методів, які використовуються для маніпуляції інформацією в онлайн середовищі. Серед них варто назвати вибіркове представлення фактів, емоційні апеляції та використання стереотипів, поширення дезінформації через боти та тролі, глибокі фейки (deepfakes), тобто штучно згенеровані мультимедійні матеріали. Все це ми наразі маємо змогу спостерігати у нашому інформаційному просторі у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії на територію нашої держави. Пости у соціальних мережах та медіа канали, такі як телеграм та вайбер, рясніють інформацією, яка часто не відповідає дійсності, але така, що здатна посіяти розбрат та зародити зерно недовіри як до керівництва країною, так й до збройних сил, які захищають кордони держави від ворожої навали. І коли таке розповсюдження стає вірусним, «новини перекочують» з каналу на канал, вже важко навіть освідченій людині зрозуміти, де правда, а де домисел.

У цілому, маніпуляція інформацією та поширення фейкових новин в онлайн середовищі є серйозною загрозою для демократичних цінностей, довіри до ЗМІ та стабільності суспільства. Наслідки поширення фейкових новин можуть бути катастрофічними, включаючи підрив довіри до ЗМІ, політичну поляризацію, економічні збитки та навіть загрозу національній безпеці.

Для протидії цим викликам необхідно об'єднати зусилля різних зацікавлених сторін, включаючи уряд, медіа, технологічні компанії та громадянське суспільство. Лише шляхом комплексних та скоординованих дій можна ефективно боротися з дезінформацією та захистити право на достовірну та неупереджену інформацію. Для ефективної боротьби з фейковими новинами та маніпуляцією інформацією необхідно застосовувати комплексний підхід, що включає покращення медіаграмотності та критичного мислення, особливо серед школярів та студентської молоді.

Вкрай важливо вдосконалити законодавство та посилити відповідальність за генерування та поширення дезінформації. Необхідна співпраця між урядом, платформами соціальних медіа та незалежними

фактчекерами, розробка та використання технологій для автоматичного виявлення та блокування фейкових новин.

*Альона Советна, к.філол. н., доцент
кафедри прикладної лінгвістики
Черкаський державний технологічний університет
Катерина Старкова, студентка першого курсу ФГТ
Черкаський державний технологічний університет*

МІКРОПОЛЕ ФІОЛЕТОВОГО КОЛЬОРУ В РЕКЛАМАХ ІНТЕР'ЕРУ

Наше дослідження присвячене порівнянню колоративної лексики та її функціонуванню в рекламах інтер'єру німецької та англійської мов. Сучасний етап розвитку лінгвістичної думки відрізняється надзвичайною увагою, спрямованою на семантику, в тому числі і на колоративну.

Актуальність дослідження визначається, з одного боку, вагомістю колоративної семантики в просторі рекламних текстів; з іншого – недостатністю її вивчення в порівняльному аспекті, а також важливістю комплексного висвітлення реклами інтер'єру для виявлення її специфіки в німецькій та англійській мовах.

У сучасному мовознавстві дослідженням кольорової картини світу та її мовної реалізації займалися такі вчені, як Б.Берлін та П.Кей, Г.Гіпер, Р. Кау та інші.

При цьому семантика кольору розглядалася не тільки в системно-мовному аспекті, а й з позиції функціонально-текстової представленості, яка враховує психологічну і символічну її складову.

Значення кольору активно проникає в сферу рекламного дискурсу як важливої сфери масової комунікації, що охоплює вербальні і образотворчі її параметри.

Орієнтація на семантику кольору з урахуванням даних двох або декількох мов дозволяє визначити їх лінгвокультурну специфіку.

Ми проаналізували хроматичні кольороназви в англійській та німецькій мовах, визначили частотність їх вживання в рекламах інтер'єру. На відміну від ахроматичних кольорів, хроматичні кольоропозначення вживаються більш широко. Існує велика кількість різних кольорових відтінків, що відносяться до одного кольору, але в різних мовах кольори не співпадають за частотою вживання. В німецькій мові на першому місці – є червоний колір, тоді як в англійській мові – синій/блакитний. Це зумовлене тим, що в різних країнах є свої певні традиції та звичаї.

Нами було проаналізований фіолетовий колір, який, як з'ясувалося, вживається дуже рідко в рекламних текстах інтер'єру: *фіолетовий, фіалковий, колір баклажана, колір дикої сливи*.

Наприклад, в рекламах занавісок, прикметник «**фіолетовий**» поєднується з лексемами «**червоний**» та «**синій**». і це не випадково, оскільки, це кольоропозначення, що позначає поєднання червоного та синього кольорів.

Лексема «**фиолетовый**» означає – «колір фіалки, синій з червоним відтінком».

В **німецькій мові** лексема «**violett**» означає «von der Farbe, die aus seiner Mischung von Blau und Rot entsteht» [3, 118] та «**Lila**» – «aus lilafarben, zu Lila» [3, 102]: Кольори даного мікрополя відносяться до поодиноких випадків вживання: «Senfgelb und **Violett** auf den Sitzpolstern und Kissen mischen kräftig mit und verpassen dem Ensemble einen Farbkick», «Den nötigen Farbkick gibt in diesem Fall eine **violettfarbene** Strickdecke», «Die Trendfarbe "Twilight" ist ein dunkler **Lila-Ton**» [3; 108, 103, 100].

В **англійській мові** «**violet**» – a bluish-purple colour, «**purple**» – a color intermediate between red and blue.

Також в англійській мові рекламних текстів рідко зустрічаються «**purple**» та «**violet**»: «Behind the seating area, draperies of woven raffia in a **purple** color scheme echo the colors in the loft» [4, 18], «Nader admits now, standing before the canvas by Russell Sharon in luminous greens and **purples** that gives the room the jolt it needed» [1, 48]. «Saturating walls, cabinetry and shelving in a blanket of vivid **violet** and contrasting it to a flash of golden yellow in the door reveal, keeps things sharp and modern» [4, 96].

Слід відзначити, що значний пласт колоративної лексики складають композити, досить частотні як у німецьких так і англійських рекламних текстах.

При цьому з'ясовано, що, поряд зі складними словами, зафіксованими в словниках, мають місце і власне «рекламні» (Лососево-червоний, черепашково-білий тощо). Виявлено переважання недомінантних колоративів, тоді як домінуючі лексеми відрізняються більшою частотністю. Тим не менш, вони складають малий відсоток вживання, що відповідає призначенню реклам – знайти нове, «свіже» слово для залучення та уваги адресата.

Порівняльний аналіз колоративної лексики в рекламах інтер'єру свідчить про переважання загального (мікрополя білого, червоного, жовтого та синього кольорів) та низькою частотністю вживання фіолетового кольору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Журнал «Good Homes». №5. 2014.
2. Журнал «Home and Design». № 4. 2014.
3. Журнал «Lea Wohnen». № 8. 2014.
4. Журнал «Your Home». №8. 2014.

SESSION WORK № 3

ICT IMPLICATIONS FOR APPLIED LINGUISTICS

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Інформатизація суспільства впливає на модернізацію змісту гуманітарної освіти в контексті реформування системи вищої освіти України. Імплементація новітніх інформаційно-комунікаційних, комп'ютерних та педагогічних технологій під час організації та здійснення освітнього процесу спричиняє зміни у змісті освітніх програм, які скеровуються на розвиток професійних компетентностей, формування вмінь та навичок, необхідних для підготовки майбутніх фахівців. Зазначимо, що істотне значення у системній модернізації освіти відводиться інтеграційним процесам, які сприяють посиленню міжнародної співпраці, покращенню економічній взаємодії у проведенні наукових досліджень, побудові освітніх програм відповідно до вимог розвитку суспільства.

Підкреслимо, що економічні, політичні та соціальні чинники зумовлюють проведення освітніх реформ на сучасному етапі побудови нової моделі освіти з метою впровадження новітніх концептуальних підходів для розвитку конкурентоспроможної особистості. Реалізація компетентнісного, особистісно орієнтованого та комплексного підходів у процесі конструювання навчальних і робочих програм освітніх компонент орієнтується на поєднання теорії та практики, ретельний добір технологій, методів і засобів організації освітнього процесу.

Модернізація змісту освіти та освітніх програм здійснюється на засадах сучасних педагогічних концепцій до удосконалення професійних якостей здобувачів вищої освіти. Поняття «компетентність» у цьому контексті розглядаємо як збалансоване поєднання теоретичного та практичного досвіду задля удосконалення професійного розвитку особистості. Згідно з положеннями викладеними у програмі (DeSeCo), «компетентність» – це здатність скоординувати соціальні потреби, вимоги ринку праці та практичний досвід людини. Компетентності формуються у таких площинах: соціальній, економічній, політичній, культурній і проявляються упродовж усього життя особистості. Зазначимо, що компетентність визначається як сукупність знань, вмінь та навичок, скерованих на розвиток свободи самостійного вибору, що змінює соціальну поведінку людини [3].

Розвиток міжкультурної компетентності здійснюється відповідно до основних положень, висвітлених у нормативних документах (Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини та основних свобод, Закон України «Про освіту», Сучасна професійна (професійно-технічна освіта) на період до 2027 року). В офіційних документах йдеться про необхідність впровадження міжкультурної освіти, оскільки це запобігатиме дискримінації, релігійним конфліктам, нетерпимості та ін.; сприятиме реалізації проектів програм міжнародної співпраці, міжкультурній взаємодії,

міжособистісному спілкуванню, модернізації змісту освітніх програм, створенню умов для проведення заходів, націлених на поглиблення знань про полікультурне суспільство [2, с. 88-92].

У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників розвиток міжкультурної компетентності враховує певні складові: міжособистісна взаємодія, інтерактивність, емоційність, мотивування. Міжкультурна компетентність досліджується у процесі аналізу комунікації між представниками різних етнічних груп, вирішення розбіжностей під час взаємодії, подолання конфліктних ситуацій. Міжкультурна компетентність – здатність адаптуватися до нових культурних контекстів, іншомовного оточення; здатність ефективно використовувати набуті знання та вирішувати проблеми у професійному спілкуванні. Проблема міжкультурної комунікації висвітлюється через розгляд взаємодії суб'єктів, оцінку їх поведінки, аналіз мети комунікації, стилів мовлення. Міжкультурна освіта спрямовується на пошук можливостей для реалізації основних принципів формування міжкультурного діалогу під час освітнього процесу. Розвиток міжкультурної компетентності на практичних заняттях реалізується через впровадження завдань, що імітують умови, наближені до реальних [1]. Звернімо увагу на те, що тенденції до міжкультурного спілкування, гуманітаризації та інтеграції відображаються у змісті освітніх програм, програмних результатах, імплементації новітніх технологій, методів і форм організації освітнього процесу в ЗВО.

Отже, модернізація змісту освіти як сукупність змін, зосереджених на осучасненні мети освітніх програм, навчальних планів та програмних результатів, вносить корективи щодо розробки додаткових умов для формування міжкультурної компетентності: впровадження нових форм, методів і засобів спілкування, сучасних мовних технологій; дослідження соціального середовища та культурного простору особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко Г. Ю., Лю Я. Сутність і структура міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів. *Імідж сучасного педагога*, 2023. (2(197)), С. 42–46. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-2\(197\)-42-46](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-2(197)-42-46)
2. Пришляк О. Ю. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний контекст: монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 556 с.
3. Definition of Selection of Competencies (DeSeCo): Theoretical and Conceptual Foundation / S. D. Rychen, L. H. Salganik. Neuchatel, 2002. 27 p.

CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING IN TEACHING ESP

With the increasing demand for professionals proficient in content knowledge and language skills, Content and Language Integrated Learning (CLIL) has emerged as a promising English for Specific Purposes (ESP) education approach. This abstract aims to explore the application of the CLIL methodology, which integrates content and language learning in teaching English for Specific Purposes (ESP) courses at the university level. The paper investigates the benefits and challenges of incorporating CLIL into ESP instruction and identifies effective implementation strategies.

Transformations in our country's economic, political, social, and cultural spheres necessitate effectively preparing students for their professional careers. Content and Language Integrated Learning (CLIL) is a dual-focused educational approach in which a foreign language is used for the learning and teaching of both content and language. [1, p.1]. That is, the teaching and learning process is focused both on content and language. Professionalizing foreign language education aims to prepare learners to utilize a foreign language proficiently for professional purposes and knowledge acquisition. Many scholars, such as Cowley S. J., Do Coyle, Philip Hood, David Marsh, Ilona Boichevska and Liudmyla Veremiuk, argue that the CLIL approach can enhance the process by simultaneously teaching subject content and a foreign language, creating authentic language-learning contexts.

The analysis of various academic sources exploring the effectiveness of CLIL in different contexts, as well as the results of a mixed-methods pedagogical research involving quantitative data from pre- and post-tests with qualitative data obtained through interviews, questionnaires, and classroom observations, reveal insights into the benefits of using CLIL methods in ESP courses. Implementing CLIL approaches contributes to enhancing students' language proficiency, fostering the development of interdisciplinary skills, better subject comprehension, and increasing students' competitiveness in their respective fields.

J. Cowley states that CLIL is based on four principles: Content, Communication, Cognition, and Culture. CLIL application requires multidisciplinary integration approaches like interdisciplinary teaching teams, courses taught in a foreign language, and interdisciplinary projects. Close collaboration between language and subject instructors is vital, including joint seminars and curriculum alignment.

Several key elements must be present to implement the CLIL approach effectively. Firstly, authentic learning materials that reflect real-world situations and content are essential. Additionally, opportunities for social interaction, collaborative learning, a multicultural environment and creative thinking development are necessary. One of the most critical factors is active guidance and support from teachers, who are crucial in facilitating the learning process. The findings reveal that

CLIL facilitated the simultaneous acquisition of specific terminology and language skills while fostering critical thinking and problem-solving abilities.

In conclusion, the abstract indicates that using the CLIL methodology in ESP education holds significant promise for combining language learning with specialized content comprehension, concurrently improving students' foreign language and professional communication skills, thereby increasing their competitiveness in the job market and leaving competitors behind.

REFERENCES

1. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2015). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
2. Escobar Urmeneta, C. (2019). An Introduction to Content and Language Integrated Learning (CLIL) for Teachers and Teacher Educators. *CLIL Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*, 2(1), 7-19.
3. Boichevska, Ilona, Veremiuk, Liudmyla. The use of content language-integrated Learning as the main means of foreign Language communication skills formation.
4. Smit, U., & Dafouz, E. (Eds.). (2017). *Integrating Content and Language in Higher Education: From Theory to Practice*. Springer.
5. Sukhovetska, S. (2023). The use of CLIL in ESP learning. Learning and Teaching: after War and during Peace: conference proceedings of II International scientific and practical conference. H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv. P. 161.

Svitlana Kukharonok, Senior Lecturer
Mariia Atamanska, Bachelor student
Anabel Hofman, Bachelor student
Zhytomyr Polytechnic State University

MASTERING THE ART OF DESCRIPTIVE WRITING: TECHNIQUES AND TIPS FOR CREATING VIVID PASSAGES

Mastering the art of descriptive writing involves using a number of techniques to create vivid, engaging, and memorable passages. Descriptive writing goes beyond merely presenting information; it aims to evoke emotions and paint imaginary pictures, making the reader feel as if they are experiencing the scene firsthand. This paper aims to study various strategies for improving descriptive writing skills, with an emphasis on the use of sensory details, structured descriptions, strong adjectives and verbs, and the effective use of metaphors and similes.

Sensory details are fundamental to descriptive writing, as they engage the reader's senses and create a multi-dimensional experience. By appealing to sight,

sound, smell, touch, and taste, writers can make their descriptions more engaging and relatable. For example, instead of simply stating that "the garden is beautiful," the following description would be more expressive: "The garden bursts with colours, each flower sparkles brightly on the green canvas, the air is filled with the sweet scent of blooming roses and the soft buzz of bees." This approach allows readers to visualize the scene and connect with it on a sensory level.

A well-structured description is crucial for guiding the reader through the scene in a logical and coherent manner. Typically, a descriptive passage should begin with an introduction that presents the subject and its significance. This is followed by a general overview that sets the scene, then specific details that delve into the elements of the description, and finally, personal impressions that provide reflections and emotions connected to the subject matter. Concluding the passage with a summary that reinforces the initial impression helps to tie the description together cohesively [4].

The use of strong adjectives and verbs is vital in descriptive writing because they add depth and specificity to the narrative. Adjectives enrich the description by providing precise details, while strong verbs convey action and emotion effectively. For example, describing a character as "a tall, lanky man with piercing blue eyes" is more vivid than merely saying "a man." Similarly, using verbs such as "strode" or "sprinted" instead of "walked" adds dynamism to the description, making it more engaging for the reader.

When describing places, it is essential to create a sense of atmosphere and mood. Brainstorming questions such as "What does the place look like?", "What sounds are present?", "What does it smell like?" and "How does it feel?" can help you create a comprehensive description. Using a variety of adjectives and synonyms to avoid repetition is also crucial in maintaining the reader's interest. For instance, instead of repeatedly using "beautiful," one could use synonyms like "stunning," "breathtaking," or "picturesque" [1]. Vivid imagery helps create a mental picture for the reader, as seen in the description, "The village, nestled in a lush forest, attracts visitors with its picturesque views and peaceful atmosphere."

As for describing people, it involves more than just a detailed description of their appearance. It also covers their personality, mood, background, and interests. A comprehensive description of a person should include their visible features, such as size, shape, and distinguishing characteristics [3]. Additionally, reflecting on the person's behaviour and personality traits can provide a deeper understanding of their character. For example, "She had a petite figure with almond-shaped eyes that sparkled with mischief" not only describes physical features but also hints at the person's playful nature. Providing context, such as the person's background, interests, and hobbies, can further reveal their character, making the description more coherent and appealing.

It is important to note that the inclusion of metaphors and similes can add depth and vividness to a description because they illuminate the subject of the description through comparisons. Metaphors create an implicit comparison by stating that one thing is another, thereby suggesting similarities between two different things. Similes,

on the other hand, make an explicit comparison between two unlike things, typically using the words "like" or "as" [2]. For example, "His voice was a soothing balm that eased the tension in the room" is a metaphor that conveys a calming effect, while "Her eyes sparkled like stars in the night sky" is a simile that highlights the brightness and attractiveness of the subject's eyes.

To illustrate the effectiveness of these techniques, consider the difference between two descriptions of Paris. The first description, "Walking around the city and visiting various museums, you have the opportunity to learn more about its culture and see both modern and classical works of art. Additionally, the Seine River offers rest and boat cruises" provides general information but lacks specific details and emotional engagement. In contrast, the second description, "Exploring Paris is an immersion into a world of cultural richness and artistic expression. Museums such as the Louvre and Musée d'Orsay house masterpieces that tell the story of the city's artistic journey through the ages. The Seine River, spanned by elegant bridges, sets the stage for romantic boat cruises. The atmosphere is one of perpetual enchantment, especially in neighborhoods like Montmartre where artists find inspiration on its cobblestone streets," offers a vivid and immersive image, engaging the reader's feelings and emotions.

In conclusion, mastering the art of descriptive writing involves practicing and refining various techniques to create vivid and engaging passages. By incorporating sensory details, structuring descriptions effectively, and using strong adjectives, verbs, metaphors, and similes, authors can turn simple narratives into fascinating stories. The key to mastering descriptive writing is constant practice and experimentation with words that bring the world to life on the page.

REFERENCES

1. Adjectives that Describe Places [Электронный ресурс]. Режим доступа: Adjectives That Describe Places - Word List (esolcourses.com)
2. Creative Writing: How to Get Started with Creative Writing. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://self-publishingschool.com/creative-writing/>
3. How to Describe a Person in English: Tips and Examples [Электронный ресурс]. Режим доступа: How to Describe a Person in English: Tips and Examples (magoosh.com)
4. How to Write a Descriptive Paragraph [Электронный ресурс]. Режим доступа: How to Write a Descriptive Paragraph (thoughtco.com)

METHODS OF DEVELOPING SPEAKING SKILLS USING ON-LINE PLATFORMS AND TOOLS

In the conditions of the rapid development of network technologies, the question arises about the inclusion of network educational interaction in the existing models of educational organization. In the educational environment, a simple and very valid opinion is heard about the need to develop such an approach, which will allow to combine chalk and network technologies (as tools), the school office and the global network (as a material base). Virtual educational communities are quite popular, because they offer a number of advantages for organizing the educational process. They are not only a common means of communication, but also contribute to the development of e-learning and education in general.

So, social networks have become a necessary form of learning. The involvement of social networks in the teaching process will contribute to the development of speaking competence and better assimilation of the material, because new generations require modern and creative approaches that are focused on interaction, creativity and communication.

By social network we mean a social structure consisting of a set of agents, that is, individual or collective subjects, for example: individuals, groups of people, organizations, families, and a set of relationships defined on it, that is, a set of ties between agents, for example: friendship, acquaintances, communication, cooperation.

The analysis of various sources makes it possible to classify social networks according to the following categories:

- type of network (personal and business communication, video, audio, photo, geolocation, purchase, blogging, news, question-answer, bookmarks, virtual worlds, thematic, dating);
- openness (open, closed, mixed);
- geographical coverage (world, country, territorial unit, region, international);
- level of development (Web 1.0, Web 3.0, etc.) [1].

The transition to mixed learning affects the change in the ways of interaction between all subjects of the educational process in the course of joint educational work. A well-organized educational environment necessarily contains this most important component - the means of organizing joint activities. With the development of modern web services, the environment is enriched with new tools, the list of which is becoming more and more diverse. For example, Google Documents, Realtime Board, Lucidchart and others [2, p. 173-188]

Nowadays, there are also many free generative AI Tools for teachers. If you want create slides and presentation such tools as Gamma, Canva and Slides.AI can be

really helpful during teaching and learning process. Chat GPT, Magic School and Eduaide.ai can come in handy if you want to make the lesson planning process much easier. To make your lesson more interesting, let's not forget to use quizzes and other interactivity tools. Some of them are: Brisk Teaching, Near Pod, Blooket, Twee.

It is worth noting that the learning styles of students are also changing. Working independently or in a group, they improve functional reading and writing skills, developing as authors and co-authors of their own texts [2, p. 173-188].

In conclusion, social networks can be a component of the informational and educational environment. They have significant educational potential, create fundamentally new information and communication channels.

REFERENCES

1. Биков В. Ю., Литвинова С. Г. Корпоративні соціальні мережі як об'єкт управління освітньої соціальної системи. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2016. №2. С.68–76. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Tipuss_2016_2_8
2. Богачков Ю. М., Ухань П. С. Організація «залучення» та «долучення» до навчання з застосуванням електронних соціальних мереж. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т.57, №1. С.173 – 188. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ITZN_2017_57_1_17
3. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 54, №4. С. 32 – 41
4. Коневщинська О. Е., Литвинова С. Г. Електронні соціальні мережі як складник сучасних соціальних медіа. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 55, №5. С. 42 – 54.

USING INTERACTIVE ON LINE BOARD «PADLET» IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF APPLIED LINGUISTS

In the digital age, the educational landscape is constantly evolving, integrating new technologies to enhance learning experiences. Among these technological advancements, interactive online tools have gained significant traction. One such tool, Padlet, has emerged as a versatile and effective platform, especially in the field of applied linguistics. This article explores the benefits and applications of Padlet in the educational process for applied linguists, highlighting its impact on collaborative learning, resource sharing, and interactive pedagogy.

Padlet is an online virtual board that allows users to post content in various formats such as text, images, videos, links, and documents. Its intuitive interface enables real-time collaboration, making it an ideal tool for educational settings. Teachers and students can create boards, customize layouts, and contribute to shared spaces, fostering an interactive learning environment.

Benefits of Padlet in Applied Linguistics Education:

- 1) **Enhanced Collaboration and Interaction:** Padlet's real-time collaboration features make it an excellent tool for group work and collaborative projects. In applied linguistics, students often engage in activities that require collective input, such as discourse analysis, peer reviews, and language research projects. Padlet allows multiple users to simultaneously contribute, comment, and edit content, facilitating a dynamic exchange of ideas and fostering a sense of community among learners.
- 2) **Multimodal Learning:** Linguistics involves the study of language in various forms and contexts. Padlet supports multimodal content, enabling the incorporation of audio recordings, videos, and interactive links. This capability is particularly beneficial for applied linguistics, where students can analyze phonetic data, watch conversational analysis videos, and access interactive language resources. The diverse content types available on Padlet cater to different learning styles, enhancing comprehension and retention.
- 3) **Resource Aggregation and Accessibility:** Padlet serves as a centralized repository for educational materials. Teachers can curate and organize resources such as academic articles, research papers, language corpora, and multimedia content on a single board. This ease of access ensures that students have all necessary materials at their fingertips, streamlining the learning process and promoting independent study.
- 4) **Interactive Assignments and Feedback:** Educators can use Padlet to create interactive assignments where students can post their responses and receive immediate feedback. For instance, in a syntax class, students might analyze sentence structures and post their findings on Padlet, allowing peers and instructors to provide constructive feedback. This interactive approach not only enhances engagement but

also helps students refine their analytical skills through continuous feedback loops. 5) Global Collaboration: Applied linguistics often involves cross-cultural studies and language comparison. Padlet's online nature allows for global collaboration, enabling students from different linguistic backgrounds to contribute and interact. This global perspective enriches the learning experience, providing insights into diverse linguistic phenomena and promoting intercultural understanding [1].

Practical Applications of Padlet in Applied Linguistics are: 1) Language Data Analysis: Students can use Padlet to compile and analyze language data collected from fieldwork or corpora studies. By posting their data and analyses on a shared board, they can compare findings, identify patterns, and discuss interpretations collaboratively. 2) Discussion Boards: Padlet can function as a discussion board where students post questions, reflections, and discussion points on readings or lectures. This ongoing dialogue extends learning beyond the classroom and encourages continuous engagement with the subject matter. 3) Project Presentations: Applied linguistics projects often require presentations of research findings. Padlet provides a platform for creating and sharing digital posters or presentation boards, allowing students to showcase their work creatively and interactively. 4) Language Learning Activities: In language teaching methodologies, Padlet can be used to create vocabulary boards, grammar exercises, and interactive storytelling activities. Students can collaborate on these activities, enhancing their language acquisition through practical application and peer learning [2].

The integration of Padlet in the educational process of applied linguists offers numerous advantages, from fostering collaboration and multimodal learning to providing a platform for resource aggregation and global interaction. As technology continues to transform education, tools like Padlet play a crucial role in creating dynamic, interactive, and engaging learning environments. By leveraging the capabilities of Padlet, educators can enhance the educational experience of applied linguistics students, preparing them for the complexities of language study in a connected world.

REFERENCES

1. Beltrán-Martín, Inma. (2019). Using Padlet for collaborative learning. Fifth International Conference on Higher Education Advances. DOI:10.4995/HEAD19.2019.9188.
2. Megat Norziha, Mohd Azmi Nurulhuda, Yusoff Rasimah, Shariff Sya, Wan Hassan, Wan Azlan. (2020). Enhancing Classroom Engagement Through Padlet as a Learning Tool: A Case Study. International Journal of Innovative Computing. DOI:10. 10.11113/ijic.v10n1.250.

MAXIMIZING PARTICIPATION OF ALL STUDENTS IN AN EFL CLASSROOM

In today's rapidly evolving educational landscape, designing lesson plans that go beyond traditional methods and incorporate engaging and interactive activities is becoming increasingly relevant. Consider a classroom where every student is actively involved in the learning process, their voice is heard, and their contribution is respected. This could involve activities such as group discussions, role plays, or interactive games. This is not just a pedagogical goal but a key factor in achieving relevant learning outcomes and promoting proficiency in English as a Foreign Language (EFL). When formulating a pedagogical approach aimed at optimizing each student's engagement within an EFL learning environment, educators should take into account the following factors:

- Skill and ability levels. Students in an EFL classroom often display diverse levels of English proficiency and different abilities in language learning. This variability can affect the speed and content of learning, as well as the complexity of assignments, instructions, and tasks. For instance, teachers can offer additional resources or assistance to lower-skilled students while assigning higher-skilled learners more challenging tasks. This approach ensures that all students receive the right level of challenge and support.
- Building a strong rapport between teacher and student. Establishing rapport creates a comfortable and trusting environment where students feel safe expressing themselves, asking questions, and making mistakes. This is essential in language learning, as students need to feel relaxed to experiment with new vocabulary and grammatical structures.
- Preferred learning styles. Every student has unique preferences about how they learn best. Some learners enjoy interactive, hands-on activities, while others prefer more traditional, teacher-directed learning. Teachers can determine these preferences through observation, student feedback, or formal assessments. By knowing these preferences, teachers should adapt their teaching methods and materials to accommodate their students' preferences, creating a more effective and engaging learning environment.
- Active vs passive. Active participation involves students engaging with the material through speaking, listening, writing, and other interactive activities. On the other hand, passive participation involves more passive forms of engagement, such as listening or writing texts without actively contributing. Encouraging active involvement provides a more profound understanding and retention of the material and greater student engagement and motivation.
- Interests and hobbies. Incorporating students' interests and hobbies into language learning activities can enhance engagement and motivation. For example, teachers can design lessons around topics students find personally relevant or incor-

porate activities related to their interests and hobbies. Educators can create meaningful and enjoyable learning experiences by tapping into students' interests.

To sum up, considering the abovementioned factors can create a dynamic and inclusive classroom environment that maximizes participation and helps all students effectively develop their English language skills.

REFERENCES

1. Ainly, M. (2012). Students' interest and engagement in classroom activities. In S. L. Christenson, A. L. Reschly, & C. Wylie (Eds.). Handbook of research on student engagement (pp. 283–302). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-2018-7_13.

2. Mohelnyska, L.F., Shadura, V.A. (2023). Free Online Resources as Effective Tools for ESL/EFL Teaching and Learning. *Інноваційна педагогіка*, 56. Т.1: Видавничий дім «Гельветика», С. 89-91. Режим доступу: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/56/part_1/56-1_2023.pdf.

3. Owson, R et al. (2020). Students' perception and achievement in a university blended learning strategic initiative, Internet and Higher Education. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.12.003>.

*Наталія Панченко, старший викладач
кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки
Державний університет «Житомирська політехніка»
Аліса Лисюк, здобувачка освіти
факультету інформаційно-комп'ютерних технологій*

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДО ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

Публічні виступи відіграють важливу роль у сучасному світі. Вони є ключовою складовою комунікаційних навичок, які важливі як для професійного, так і для особистого розвитку. Мета підготовки до публічного виступу полягає в зниженні рівня стресу, підвищенні впевненості в собі та ефективній передачі інформації аудиторії.

Розрізняють три основні фази діяльності оратора – докомунікативну (підготовчу), комунікативну (виступ оратора перед аудиторією) та посткомунікативну (аналіз висловленого після виступу).

Головне завдання докомунікативної фази полягає у визначенні теми і мети виступу. Перший крок - вибір теми - полягає в тому, щоб обрати основний предмет виступу. Це може бути щось, що вас цікавить як експерта у певній галузі, або що має важливе значення для вашої аудиторії. Важливо, щоб тема була цікавою для вас, оскільки це допоможе вам бути переконливим у своєму виступі. Після вибору теми потрібно визначити мету вашого виступу. Мета

визначається тим, що ви хочете досягти своїм виступом: це може бути прагнення інформувати, переконати, розважити чи мотивувати аудиторію. Важливо чітко і конкретно сформулювати мету, бо від цього залежить тон і зміст виступу.

Оцінка аудиторії та обстановки перед публічним виступом є важливим етапом у підготовці, оскільки це дозволяє адаптувати виступ до потреб і очікувань слухачів, а також до умов, в яких буде відбуватися виступ.

Важливо провести аналіз аудиторії: хто вони, який їхній вік, освіта, професійні інтереси та рівень обізнаності з темою вашого виступу. Це дозволить адаптувати свій виступ під їхні потреби. Також потрібно враховувати перед якою кількістю людей ви будете виступати. І останнє, слід задати собі питання: “Що аудиторія очікує від вашого виступу, що її цікавить?”. Щодо обстановки, потрібно оцінити тип приміщення, його розмір та організація, умови освітлення та звуку: як це може вплинути на сприйняття ваших слів, час доби, тривалість виступу, можливі перерви і на специфічні обставини (наприклад, наявність інших спікерів, преси або важливих гостей).

Підбір матеріалу є ключовим етапом у підготовці до публічного виступу, оскільки від цього залежить зміст та якість вашого виступу. Матеріал для публічного виступу може бути теоретичним або фактичним, залежно від жанру. У звітних доповідях важливо наводити багато фактів, щоб аргументувати свою думку. Достовірність матеріалу - ключовий аспект. Важливо перед виступом перевірити точність інформації, чисел, дат та цитат. Під час пошуку інформації важливо використовувати різноманітні джерела. У результаті цього матеріал може включати статистику, цитати від авторитетних осіб, ілюстрації, приклади. Підбір матеріалу також повинен враховувати інтереси, потреби та рівень знань цільової аудиторії. Матеріал повинен бути зрозумілим і цікавим для аудиторії. Загалом оратор систематизує матеріал, створює план, розробляє композицію і послідовність викладу, а також редагує текст для більш ефективного виступу. Живий досвід завжди приваблює увагу слухачів і робить виступ переконливим і автентичним.

Репетиція - це процес повторного вивчення та вдосконалення виступу перед його фактичним виконанням перед аудиторією. Під час репетиції варто проговорювати текст вголос, краще перед дзеркалом. Потрібно знайти зручну позу та слідкувати за жестами та мімікою. Також важливо контролювати час виступу. Якщо виступ добре підготовлений, ви почуватиметесь впевнено перед аудиторією.

Розглянемо далі, з чого складається комунікативна фаза. У процесі виголошування публічних промов можна використовувати різні методи впливу на аудиторію, такі як переконання, навіювання, наслідування, аргументи та цитати. Переконання - це чітке викладення основних позицій та важливих ознак теми без нав'язування своєї точки зору. Навіювання - це психологічний вплив на аудиторію для прийняття висловлених ідей без критики. Наслідування - це наслідування дій інших осіб. Аргумент - обґрунтування думок за допомогою інших думок з практичним підтвердженням. Цитата - це відтворення чужих

думок без зміни, з посиланням на джерело. Під час виступу важливо дотримуватися таких основних вимог:

1. Говорити чітко, зрозуміло і переконливо.
2. Дотримуватися логічної структури побудови речень та точно коментувати значення слів.
3. Уникати іншомовних слів, звертань і фразеологізмів, а також суржику.
4. Використовувати багато дієслів для динамічності викладу і короткі речення.
5. Забезпечити смислові зв'язки між частинами тексту та переходи між різними аспектами проблеми.

Відповіді на запитання та ведення полеміки вимагають від оратора досконалої підготовки та вміння висловлювати свої думки чітко і переконливо. Також це допомагає розширити розуміння теми, підвищити довіру аудиторії, покращити комунікаційні навички і підвищує обізнаність аудиторії. Важливо, що відповіді на запитання та ведення полеміки - це не лише можливість продемонструвати свої знання та рівень підготовки, але й можливість показати своє вміння спілкуватися та вирішувати конфліктні ситуації.

Посткомунікативна фаза передбачає проведення аналізу промови. Аналіз промови - це процес ретельного розгляду та оцінки виступу з метою з'ясування його сильних та слабких сторін. Цей етап включає в себе оцінку цілей виступу, структури промови, мовлення оратора, емоційної виразності, використання аргументів та прикладів, а також впливу на аудиторію. В результаті аналізу формуються висновки та рекомендації для подальшого вдосконалення.

Підготовка до публічного виступу вимагає часу та зусиль, але вона є ключем до успішної та ефективної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Діалог, переговори та дебати: посіб. для вчителів. За ред. О. Павленко. Київ: Симоненко О.І., 2021. 114 с.
2. Публічні дебати: навчальний посібник. За ред. Т. Ремех. Київ : Логос 2020. 92 с.
3. Флемінг, К. Говорити легко та невимушено. Окленд, 2018. 196 с.
4. <https://masterlev.com.ua/pidgotuvatisya-do-vistupu/>

PHILOLOGY DAY:
STUDENTS CORNER

*Євгенія Канчура, к.філол.н., доцент,
Анастасія Крошко, студентка 4 курсу
Державний університет "Житомирська політехніка"*

КОМЕНТАРІ ПЕРЕКЛАДАЧА: ЗМІСТ, РОЛЬ В ТЕКСТІ, СПРИЙНЯТТЯ ЧИТАЦЬКОЮ АУДИТОРІЄЮ

Коментарі перекладача зазвичай пояснюють певні контекстуальні та культурні моменти, які можуть бути незрозумілими читачу та знаходяться на окремих сторінках. В неофіційних перекладах манхв (як і в інших азійських коміксах) подібний прийом можна побачити під фреймом або на ньому. Для дослідження цього явища використовувалися неофіційні переклади манхв "Застрягла в проклятій грі як NPC" від авторів Еміль та Гвон Їюиль, "108 дівчат" від Лехон, а також "A Beloved Existence" від Hyang-u creative.

Робота спрямована на аналіз сприйняття читацькою аудиторією коментарів перекладачів, а також їх зміст. Актуальність дослідження зумовлена стрімко зростаючою популярністю азійської культури, зокрема корейської, в українському просторі.

Перш за все, необхідно дати визначення поняттям "манхва" та "вебтун". Ешлі Хокінс зазначає, що "манхва" – це корейське слово для позначення коміксів. "Вебтун" – діджиталізована манхва, оптимізована для зручного онлайн-перегляду, особливо в телефоні (Hawkins, 2022).

В сучасному Інтернет-просторі можна зустріти безліч сайтів з неофіційними перекладами манхв, вебтунів, манг та маньхуа, адже вони є безкоштовними для читачів, а також не змушують довго чекати на оновлення. Таке явище називають «scanlation» (комбінація англійських слів "scan" та "translation"). Маттео Фаббретті пояснює цей феномен так: "Скан-переклад – це термін, який використовується для позначення поточної практики неавторизованого перекладу графічних наративів. Практика скан-перекладу включає ряд дій, таких як редагування, переклад і набір тексту; кожен із цих видів діяльності може виконуватися різними людьми, які працюють в групі, або, рідше, окремим скан-перекладачем, який займається усіма завданнями самотійно" (Fabbretti, 2016: с.86).

Так як подібні переклади є неофіційними, перекладачі можуть дописувати свої коментарі щодо певних моментів, в яких вони не впевнені, додавати пояснення культурних явищ для кращого розуміння контексту, а також реагувати на події в манхві і таким чином "розмовляти" з читачами, ну зважаючи на думку оригінального автора.

Нижченаведені приклади демонструють різні підходи до коментування манхв перекладачами:

Рис. 1. Фрейм з манхви Лехон "108 дівчат" (Лехон, 2022: Розділ 2, с. 8).

П.п. до слова "ходиза": Аріт не знає, що таке "заходи", тому сказала це слово навпаки. Коментар такого типу пояснює нам відмінність контексту, в якому виросли дві героїні. Одна з них не знає, що таке "заходи", тому помиляється у вимові, у той час як для іншої це звична справа.

Рис.2. Фрейм з манхви "A Beloved Existence" від Hyang-u creative (Hyang-u creative, 2021: Частина 62).

T/n: manner hands: a term used to describe the "hover hands" gesture that is usually made by male celebrities when taking photos with female colleagues in order to avoid physical contact out of respect for personal space. This is a sign of good manners in Korea. У цьому випадку, перекладач пояснює незвичне для пересічного читача явище корейської культури – «ввічливі руки». Суть полягає у тому, що чоловіки при контакті з жінками не торкаються напряду, а лише створюють враження доторку, лишаючи руки висіти в повітрі.

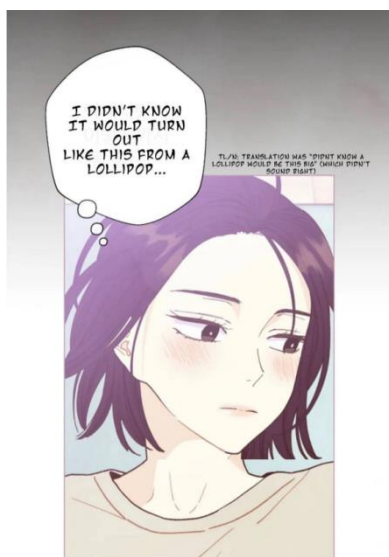

Рис.3. Фрейм з манхви "A Beloved Existence" від Hyang-u creative (Hyang-u creative, 2021: Частина 63).

T/n: translation was "didn't know a lollipop would be this big" (which didn't sound right). Через відмінність граматики корейської та англійської мов, можуть виникати певні труднощі при перекладі того чи іншого речення, а також проблеми читацького сприйняття. Саме тому, у цьому фрагменті, є пояснення, чому використана саме така структура, і як би виглядала фраза в іншому випадку.

Михайло Назаренко зазначає, що не всі видавці усвідомлюють необхідність коментарів, а це, в свою чергу, пов'язано із тим, що й чимала частка читачів жанрової літератури – свідомо чи ні – хоче сприймати в тексті лише те, що для них очевидно, і будь-які примітки вважають втручанням у їх особистий інтерпретаційний простір (Назаренко, 2021: с. 30). В мережі Інтернет також виражають своє несприйняття появи перекладачів на сторінках манхв. Наприклад, на платформі Reddit один із користувачів підняв подібне питання, пояснюючи це тим, що іноді коментарі відволікають від сприйняття контенту, можуть бути недоречними, а також принижують авторів, персонажів (Reddit: Does it bug anybody when translators add random commentary?). Також, читачі можуть висловлювати свої думки з приводу роботи перекладача у коментарях до частин на сайтах, де публікуються манхви та вебтуни. Одним із прикладів такої платформи в українському просторі є Manga.in.ua.

Прикладом зайвого коментаря є:

Рис. 4. Фрейм з манхви "Застрягла в проклятій грі як NPC" авторів Еміль та Ївон Ївоиль (Еміль та Ївон Ївоиль, 2023: Розділ 41, с.1).

П.п. до слова "гromовий птах": легендарна істота в культурі деяких корінних народів Північної Америки. У цьому випадку, манхва жанру «ісекай» (персонаж зі свого світу потрапляє у вигаданий) має вже інші культурні явища, які також можуть бути незнайомим читачу. Але відсутність цього пояснення не змінює сприйняття фрейму та не впливає на розуміння сюжетного моменту, відповідно, не викликати питань в аудиторії.

Все ж, більшість читачів не бачать проблеми у перекладацьких коментарях, аргументуючи тим, що це неоплачувана робота. Також, вони зазначають, що цей прийом іноді вказує на якість роботи. Тобто, якщо перекладач зацікавлений у тому, чим займається, то залишає коментарі.

У висновку, коментар перекладача в неофіційних виданнях манхв мають декілька основних функцій: пояснення культурних аспектів, вибору тих чи інших мовних або стилістичних засобів при роботі з текстом та вираження думки стосовно персонажів і сюжету. Ставлення аудиторії до цього явища неоднозначне, нормативного підходу ще не вироблено.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hyang-u creative (2021). *A Beloved Existence*. Retrieved from: <https://harimanga.com/manga/a-beloved-existence/>
2. Fabbretti, M. (2016). *The use of translation notes in manga scanlation*. TranscUlturAl, vol. 8.2: 86-104. Retrieved from: <https://doi.org/10.21992/T9SS57>
3. Hawkins, A. (2022). *Manhwa & Webtoons: The Graphic Craze That's Already Happening*. Retrieved from: <https://knowledgequest.aasl.org/manhwa-webtoons-the-graphic-craze-thats-already-happening/>
4. Reddit: *Does it bug anybody when translators add random commentary?* Retrieved from: https://www.reddit.com/r/manga/comments/5imxl7/does_it_bug_anybody_when_translators_add_random/?rdt=46957
5. Лехон (2022). *108 дівчат*. Пательня (пер.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://manga.in.ua/mangas/boyovik/54187-108-divchat-108.html>

6. Еміль, Гвон Ёоиль. (2023). *Застрягла в проклятій грі як NPC*. starlight team (пер.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://manga.in.ua/mangas/drama/48879-zastrjagla-v-prokljatij-gri-jak-npc.html>

7. Назаренко, М. (2021). «*Чи вам усе відомо про люстерка*»: що і як коментувати в перекладному фентезі (тези доповіді). Виклики українського перекладу та теоретичні аспекти дослідження літератури фентезі. Ред. Рязанцева Т. М., Канчура Є. О., Тихомирова О. В. Київ, 115 с.

Irena Snikhovska, Associate Professor, PhD in Linguistics
Vladyslav Korol, Bachelor student
Zhytomyr Polytechnic State University

REINFORCEMENT LEARNING FROM HUMAN FEEDBACK IN LARGE LANGUAGE MODELS

*It's amazing to think what great and exciting things
people will be doing with PC's in 30 years.*
(Bill Gates, circa 1989)

One of the fundamental ways how artificial intelligence, including linguistic AI known as large language models (LLMs) are produced, is the process of training whereby large amount of data is gathered and model is fitted to produce similar outputs by learning patterns in the provided data through a number of mathematician tools and techniques.

One of the key challenges in creating high-quality LLMs is ensuring it is both accurate and upholds the ethical conduct imposed on it [1, 1]. Ensuring that AI systems are unbiased [3, 23], inclusive and safe have been one of the key goals in popularising this technology, yet it has virtually nothing to do with accuracy of the generated responses. As such, the LLM could learn how to produce accurate answers, but may forgo any safety and overlook cultural differences (such as etiquette, formality levels or race titles) if it is fitted only with texts reflecting its domain of knowledge.

One more problem in ensuring artificial intelligence systems are ethical is that it takes human efforts to evaluate text for ethical norms, and the human time and efforts spent in creating AI products would make it extremely resource-consuming, expensive and unsustainable in the long run. In order to solve this problem, OpenAI has suggested the strategy of reinforcement learning from human feedback (RLHF). At its core, it relies on the idea to create a secondary AI model whose purpose is solely to filter input data (in case of LLMs, texts) based on the ethical standards, which learns and tunes itself from human feedback. This lesser AI model is called the value coach or reward model [1, 2], and coming from there, another coach is

employed whose purpose is to filter texts based on their factuality, which in turn was trained by gathered data about a wide range of topics. This model is in turn referred to as the coherence coach.

As soon as the two coaches emerge and are properly tested, they can work together to bootstrap another model programmed to satisfy both coaches [1, 5; 3, 16]. As the result, the final LLM learn to be accurate generating accurate responses, but at the same time its responses follow the code of conduit laid at its foundation, and by filtering out the responses that do not satisfy one of the coaches, it iteratively develops the set of qualities and properties that the AI designers are looking for [2, 2].

The process of RLHF, although automated, plays the key role in contemporary AI development, and at its core, it stands on the live sense of morality inherent in humans. The combination of automation tools and human judgement is the efficient strategy to make AI systems more safe to interact with. For humans, RLHF and other AI trends reorient the direction of human expertise from possessing irreplaceable skills in specific domain into developing soft skills, including prompting, information extraction and summarisation that supplement domain experience, which makes it easier to produce high-quality works, learn, and otherwise boost productivity.

In conclusion, workflows like RLHF emphasise the inherent human abilities that cannot be replaced programmatically that plays a considerable role in the modern workplace. Consequently, it sets the trend in soft skills that are becoming more and more advantageous and necessary for humans in the future that are becoming the pillar of AI nowadays and in the upcoming years.

REFERENCES

1. Ziegler, M., Stiennon, N., Wu, J., Brown, T. B., Radford, A., Amodei, D., Christiano, P., & Irving, G. (2019). Fine-tuning language models from human preferences. arXiv preprint arXiv:1909.08593.
2. Zhu, B., Sharma, H., Frujeri, F. V., Dong, Sh., Zhu, Ch, Jordan, M.I., Jiao, J. (2023). Fine-tuning language models with advantage-induced policy alignment. arXiv preprint arXiv:2306.02231.
3. Bai, Y. et al. (2022). Training a helpful and harmless assistant with reinforcement learning from human feedback. arXiv preprint arXiv:2204.05862.

WORD-FORMATION OF ECONOMIC TERMS IN MODERN ENGLISH

In the realm of economic relations, language serves not only as a means of communication but also as a crucial instrument of various concepts and phenomena. Language contacts and linguistic research are significant for the economic sphere since social relations are becoming increasingly internationalized and globalized. Modern English, regarded as one of the leading languages in the world of finance, is constantly evolving and adapting to new economic realities. Therefore, the study of ways of wording financial terms is an important aspect for understanding further changes in the terminology of the economic sphere.

The concept of "term" has been examined by numerous domestic and foreign scholars, each providing their interpretation of this word. L. Ye. Azarova [1, p. 12] explains the meaning of the term as "...a word or phrase that denotes a certain concept in the field of science, technology, sports, art, etc." Unlike L. Ye. Azarova, E.V. Krotevich [2, p. 194] provides a more specific explanation and asserts that "a term is a clearly defined concept from any field of science, technology, art, and differs from ordinary words or phrases by the precision of semantic boundaries." It is important to understand the polysemous aspect of this concept, so some scholars prefer the following statement: a term is a word or phrase that has one or several specialized meanings. So, in modern linguistics, there is no generally accepted definition of the term, which makes clear the relevance of this issue.

Understanding the word-forming processes plays an equally essential role. It's worth noting that knowledge in this area helps to grasp the logic behind the formation of new and derivative lexical units. Regarding the wording of economic terms, after examining the "Economic Dictionary" by Y.S. Zavadskyi [3], four main types of word formation can be distinguished: morphological, morphological-syntactic, lexical-syntactic, and lexical-semantic.

According to Plyushch M.Ya. [4], the morphological method of word formation covers the creation of new simple and complex, as well as complex shortened words, with the help of affixal morphemes. The morphological-syntactic method of word formation considers derivatives that have arisen as a result of the transition of words from one part of speech to another. The lexical-syntactic method encompasses derivative words that have emerged as a result of combining a syntactic phrase into a single word. The lexical-semantic method, in turn, examines words formed by dividing a polysemous word and forming homonyms. All the mentioned methods of word formation are used in creating economic terms, but the most commonly used one is indeed the morphological method.

As noted by T.I. Panko [5], "...the affixal method of word formation has always been at the centre of attention for scholars" because it has always played a significant role in linguistics. This method helps to trace changes in the meaning of a

word most clearly, which arise from adding special morphemes – prefixes and suffixes – to its derivative base. Economic terms in English have been actively formed through this method. Let's consider the most common affixes that help in the word-forming of economic terms.

Suffixation. In economic terminology, the most actively used suffixes in economic terminology are:

-ization / -isation – a suffix indicating the process or result of acting. Among the examples are terms like standardization, inventorisation, valorization, organization, decentralization, and others.

-ment – a suffix forming nouns that denote a particular state or process. Terms: annulment, development, employment, investment, adjustment, and others.

-ism – a suffix indicating a specific system or ideology. Terms: authoritarianism, behaviorism, bureaucratism, voluntarism, humanism, and others.

-er and -or – suffixes creating terms to denote executive persons. Terms: adviser, consumer, goffmakler, accelerator, distributor, and others.

-ing – a suffix forming nouns to denote various trade operations. Terms: branding, dumping, marketing, holding, and others.

Prefixation. In economic terminology, prefixes are used to modify the meaning of base terms, indicating various aspects, actions, or characteristics related to financial processes, and they can alter the understanding of the term. Among the common prefixes are as follows:

re- – a prefix indicating repetition, restoration, reconsideration, or reform. Terms: reappraisal, repay, reinvestment, and others.

un- – a prefix indicating negation of the meaning of the base verb. Terms: unregulated, unprofitable, unemployment, and others.

inter- – a prefix indicating a certain connection and interaction. Terms: interbank, intermediary, interdependence, and others.

It is important to note that due to the constant usage of complex economic terms, there arose a necessity to form abbreviations and acronyms. There are generally three types of abbreviations: initial, componential, and mixed[6]. **Componential abbreviations** are formed from the initial components of several words (e.g., UNESCO - United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization), **initial** ones consist of the initial letters (e.g., UN - United Nations), and **mixed abbreviations** are "complex abbreviated words formed by combining a truncated initial base (one or two) with a whole word." It is also significant to add that mixed abbreviations can consist of only syllables or syllables in combination with signs or numbers. For example: £ cash, US\$.

Having examined the "Abbreviation List" in the economic geography handbook [7], we can conclude that initial abbreviations prevail in financial terminology. Among such terms are: IMF (International Monetary Fund), FDI (foreign direct investment), UNDP (United Nations Development Programme), TFP (total factor productivity), GPN (global production network), and others.

In addition, internationalisms played a major role in the formation of the economic terminology of the English language. Usually, the terms were borrowed from French (finance, assortment), Latin (credit, capital), and German (boss).

Thus, with the development of international relations, economic terminology also evolves. The study of word formation, especially in the context of English financial terminology, becomes a fundamental aspect for understanding and predicting further changes in the economic lexical sphere. The role of morphological, syntactic, and semantic aspects of word formation is also important in creating professional vocabulary. Research has shown that in the formation of this vocabulary, the morphological method of word formation plays a key role. The understanding of abbreviations and internationalisms is also of great importance, which makes it possible to assess the situation not only from the point of view of economic processes but also to consider the international aspect. In conclusion, it can be argued that the study of word formation processes in economic terminology is a leading element in understanding contemporary issues in the field of economics.

REFERENCES

1. Azarova, L.Ye. (2008). Ukrainian Language of Professional Communication: Educational Guide for University Students and Masters. Vinnytsia: VNTU, 189 p.
2. Gordon, L. Clark, Maryann Feldman, Meric S. Gertler (2001). The Oxford Handbook of Economic Geography: List of Abbreviations. Oxford University Press, 776 p.
3. Krotevich, Ye.V., Rodzevich N.S. (1957). Dictionary of Linguistic Terms. Kyiv: Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, 235 p.
4. Mykulchyk, R.B. (2005). Modern Ukrainian Abbreviations: Perspectives and Research Status. *Series Problems of Ukrainian Terminology. Visnyk of Lviv Polytechnic National University*, 538, 12–15.
5. Panko, T.I. (1979). From Term to System: Formation of Marxist-Leninist Political Economy Terminology in East Slavic Languages. Lviv: Higher School, 148 p.
6. Plyushch, M.Ya. (2005). Grammar of the Ukrainian Language: Morphemics. Word Formation. Morphology. Kyiv: Higher School, 288 p.
7. Zavadskyi, Y.S., Osovska, T.V., Yushkevych, O.O. (2006). Economic Dictionary. Kyiv: Kondor, 356 p.